

DARBININKAS

XLVII NO. 31.

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽIS - MAY 1, 1962

910 WILLOUGHBY AVE.,
BROOKLYN 21, N. Y.

10 CENTŲ

AR PAKILS? Nacionalinis astronautikos administracijos direktorius Webb ir pirmojo satelito kūrėjas Braun su įtampa seka savo darbus.

KAS DARYTI? — su rūpesčiu išvyko Dean Rusk į naujas sąjungininkų konferencijas.

Ieško tako tarp priešų ir sąjungininkų

Maskva kieta Amerikai; tai kiludo susitarti dėl Berlyno, atomų ir nusiginklavimo. Amerika kieta sąjungininkam dėl atomų; tai mažina tarpusavio pasitikėjimą...

Pereitą savaitę žymėjo svarbūs veiksmai ir svarbūs pasitarimai. Tarp įvykių svarbiausi — atomų sprogdinimas Pacifike ir koncentruotos kelionės į erdves. Amerikos atomų sprogdinimas susilaukė mažesnės reakcijos, nei buvo laukta. Tarp

pasitarimų — Rusk pasitarimas su Dobryninu, Kennedy pasitarimas su Macmillanu.

RUSK IR DOBRYNINAS TREČIUKART:

Suartėjimo ženklų nematyti. Valstybės sekretorius Dean Rusk balandžio 27 trečiu kart susiriko su Sovietų atstovu Dobryninu, nors buvo numatyta susitikti tik gegužės vidury. Pasikalbėjimą paskubino Gromyko pareiškimai Maskvoje ir Rusk kelionės į Europą bei Australiją. Rusk atitiesė netiksliai pareiškta Amerikos nusistatymą dėl rytų Vokietijos "suverenumo respektavimo". Rusk pareiškė, kad pripažinimas, jog rytų Vokietija gali daugiau dalyvauti susisiekimo su Berlynu administracijoje, nereikia rytų Vokietijos pripažinimo; o Amerikos, Anglijos, Prancūzijos kariuomenės iš Berlyno nepasitrauks. Iš Dobrynino Rusk patyrė, kad Sovietai nesirengia pakeisti savo nusistatymų dėl Berlyno. Taigi — jokio suartėjimo tarp Washingtono ir Maskvos, kaip buvo reikės viltis Gromyko.

KENNEDY IR MACMILLANAS: Viršūnių pasitarimas neaktualus. Rusk pasikalbėjimas su Dobryninu buvo svarbus informacijos reikalui prieš pradėdant kalbėtis prezidentui Kennedy su Macmillanu. Nors žinomas yra Macmillano noras siekti viršūnių konferencijos, eiti į kai kuriuos kompromisus dėl nusiginklavimo ir atominių bandymų, tačiau šeštadienio susitikimas su prezidentu Kennedy te davė tokias išvadas:

Nėra atėjęs metas viršūnių konferencijai, nes ligšioliniai pasitarimai neparodė pažangos: dėl Berlyno Sovietai neatsako reikalavimui, kad Amerikos, Anglijos, Prancūzijos kariuomenės pasitrauktų; dėl atominių bandymų Sovietai atmeta bet kokią kontrolę; dėl nusiginklavimo Sovietai tesutinka, kad tarptautinė kontrolė tikrintų, kas sunaikinta, bet nesutinka, kad ji tikrintų, kas dar liko nenuginkluota. Kennedy ir Macmillanas paliko ir toliau "duris atviras" ministerių pasikalbėjimam.

RUSK IR NATO: Atomai tebeskaldo sąjungininkų vienybę. Rusk pasikalbėti su Dobryninu buvo naudinga ir prieš kelionę pirmiausia į Londoną. Ten nuo balandžio 30 Rusk dalyvauja artimų rytų sąjungos konferencijoje, o gegužės 3 Atėnuose prasideda ir trunka keturias dienas Nato konferencija. Pastarojoje šalia visiem bendrų nusiginklavimo, Berlyno klausimų yra aktualus atomų klausimas pačioje Nato organizacijoje. Dėl jo nuomonės išsiskiria. Amerika ir Anglija pasilieka su nusistatymu, kad atominiai ginklai būtų išimtinėje Amerikos žinioje; atomi-

Sovietai pranešė, kad jų satelitas Cosmos IV balandžio 29 po 72 valandų kelionės apie žemę, grįžo atgal.

nės paslaptys turi būti palaikomos tik tarp tų valstybių, kurios atomus turi. Prancūzija galvoja kitaip: Amerikos atsakymas duoti Prancūzijai pagalbos atominius ginklus greičiau pasigaminti rodo nepasitikėjimą Prancūzija, jos nuvertinimą. Tada nustoja prasmės jos buvimas pačiam Nato. Amerika galvoja, kad atominių ginklų ar atominės pagalbos davimas tiems, kurie jos neturi, gali provokuoti Sovietus duoti tokią pagalbą Kinijai. O Prancūzijos noras turėti atominius ginklus tarnauja ne Europos, bet daugiau nacionaliniam Prancūzijos prestižui. De Gaul-

le įtaria, kad Amerikos politika vieną dieną gali pasisukti tiek, kad ji pasitrauks iš Europos, ir tada Europa be atominės jėgos pasilikis Maskvos malonėje.

Rusk numatė Atėnuose pasidzinti su sąjungininkais informacija, kur yra atominių ginklų sandėliai, tačiau perleisti atomus kitiem prezidentas nesutinka. O atsizvelgiant į Amerikos norą derėtis su Maskva, gal pasiseks nustumti ir atominių klausimą ateičiai. Didelis nežinomasis čia yra Prancūzijos atstovo nusistatymas.

Iš kelionės Rusk grįš į Washingtoną gegužės 11.

AMERIKA, BERLYNAS, VAKARŲ VOKIETIJA

Jaudina klausimas: ar bus nuolaidos

Vokietijoje Berlyno klausimas sutiktas su nerimo banga. Baiminamasi "pardavimo". Berlyno burmistro pavaduotojas Franc Amrehn viešai išpėjo Ameriką nepadaryti "abejotinos vertės nuolaidų" dėl Berlyno. "Vakarai neturėtų daryti jokių nuolaidų be aiškių ir tokių pat vertės nuolaidų iš Sovietų pusės".

Vokietijos visos partijos — krikščionių demokratų unija, laisvieji demokratai, soc. demokratai — yra vieningi prieš rytų Vokietijos politinės rolės kėlimą ir prieš Vokietijos padalinimo pripažinimą. Heinrich Brentano, buvęs užsienio reikalų ministeris, dabar kr. dem. unijos parlamente pirmininkas, atvyko į Washingtoną aiškintis.

Valstybės sekr. Rusk pereitą savaitę dementavo gauda, kad Amerika pripažins rytų Vokietiją; pareiškė taip pat, kad Amerikos, Anglijos, Prancūzijos kariuomenės iš Berlyno nepasitrauks.

Kas palaiko baimę, nepaisant visų užtikrinimų?

1. Valstybės sekr. Rusk "siūlymų pakete" yra neaiškios prasmės pareiškimas, kad rytų Vokietijai gali būti pripažinta teisė dalyvauti susisiekimo su

Argentinos buvęs prezidentas Frondizi parašė laišką buvusiam prezidentui Peronui, siūlydamas bendradarbiauti. Peronas dabar Ispanijoje, Frondizi saloje kariuomenės kontrole, bet būsiąs išleistas į užsienius.

Ispanijoje kelia rūpesčio Franco sveikata. Nuolatiniams skausmams nesiliauja nuo to laiko, kai jis medžioklėje susižeidė ranką. Jam jau 70 metų. Rūpestis, kas bus jo vietoj.

Alžire kaimuose ir miesteliuose gyvenimas aprimo paliaubas paskelbus. Teroras veikia tik didžioje Alžiro ir Orano miestuose.

Kitas rūpestis — kur yra Prancūzijos kariai, alžiriečių paimti ir nelaisvę karo metais. Kol alžiriečiai neduos žinių apie juos, Prancūzijos vyriausybė sulaukė alžiriečių paleidimą iš nelaisvės.

CENTRO CENTRAS. — Politinių rūpesčių centre dabar Berlynas, o Berlyno centras yra Brandenburgo vartai.

Berlynu kontrolėje. Tas pareiškimas gali būti išplėtotas ir iki pripažinimo. Taip jį suprato ir paskelbė Gromyko.

2. Gen. Lucius Clay pareiškimas, kad jis yra "nelaimingas" dėl teisių pripažinimo rytų Vokietijai dalyvauti susisiekimo administracijoje. Taip pat jo pareiškimas, kad per 7 mėnesius, kada jis buvo Berlyne kaip prezidento atstovas, ne visada jis susilaukė paramos savo projektam iš valstybės departamentu. Ties pareiškimai rodo, kad jo linija buvo kietesnė, valstybės departamentas siekė švelnesnės, nuolaidesnės.

Pavergtųjų sveikinimas Gegužės 1

Gegužės 1 dienos proga Pavergtųjų Europos Tautų Seimas paskelbė sveikinimus pavergtųjų tautų darbo žmonėms, kurie tą dieną turi garbinti tironus; sveikinime kalbėjo jiems apie laisvojo pasaulio paramą jų kovoje dėl apsisprendimo, žmogaus laisvės ir socialinio teisingumo.

Specialiu laišku George Meany buvo perduota rytų Europos žmonių padėka Amerikos darbo unijom, taip pat laišku Omer Becu, generaliniam tarp-

Armijos majoras Arch E. Roberts atleistas iš kariuomenės už tai, kad apie Los Angeles majorą Young atsiliepė kaip turintį ryšio su komunistu, o valst. sekr. padėjėjas Mennen Williams pavadino "linkusiu į kairiuosius". Taip jis kalbėjo balandžio 19 Amerikos Revoliucijos Dukterų konvencijoje.

MĖNULIS IR POLITIKA

Laimėti mėnulį — geras daiktas. Bet pralenkti JAV-bes ir laimėti jose — dar geresnis. Taip galvojama Maskvoje

Sūviai į erdvę pereitą savaitę nustelbė net atomo sprogdinimą. Tyčia ar netyčia sutapo kelionė į mėnulį su atomo sprogdinimu, bet Amerika pagristai džiaugiasi Ranger IV, kuris balandžio 26 pasiekė mėnulio paviršių. Tiesa, elektriniai instrumentai neveikė. Nebuvo galima gauti žinių ir paveikslų iš raketos ir mėnulio. Nebuvo galima duoti signalo, kuris smaigalį su instrumentais atjungtų nuo raketos ir švelniai nuleistų į mėnulį. Tačiau Ranger IV parodė didelę taiklumo pažangą. Iš dešimties mėginimų per 4 metus pirmu kartu Amerika mėnulį pasiekė. Ankstesnis Pionierius IV 1959 kovo 3 praėjo pro mėnulį per

37.300 mylių; š. m. sausio 26 praėjo per 22.862, o dabartinis šūvis jau klievu į taikinį. Per artimiausius porą metų bus parengti dar 6 Ranger. Naujas šūvis numatomas rudenį. Aeronautikos vadovybė mano, kad pirmuosius žmones bus galima nukelti į mėnulį 1968.

Spauda palygino Amerikos ir Sovietų padėtį kelyje į mėnulį. Priėmė už tikrą pinigą sovietinius pranešimus, kad Sovietų pirmieji nuleido raketą į mėnulį — 1959 rugsėjo 14, o tais pat metais spalio mėn. nufotografavo mėnulio antrą iš žemės nematomą pusę. Tačiau krito ir akį, kad nuo to laiko Sovietai rodė mažiau pastangų ar net susidomėjimo rengti naujas keliones į mėnulį, mažiau iš viso pastangų tirti erdves. Per ketveris metus ligi paskutinės savaitės tesukuro 3 sovietiniai sputnikai, o Amerikos satelitų iki to pat laiko buvo ar ne 69.

Kokia priežastis? Vienas spėjimas. Sovietai iš visko nori turėti pirmiausia politinės naudos. Jiem buvo svarbu ir erdveje gauti reklamą, kad jie yra pirmieji — paleido pirmą satelitą, pirmą raketą nuleido į mėnulį, pirmas nuotraukas iš ten paskelbė, pirmą žmogų su raketą paleido. Reklaminius tikslus buvo pasiekėtas.

Antras spėjimas. Newsweek atkreipė dėmesį į astronomines erdvių tyrimo išlaidas. Amerikos aeronautikos administracijos duomenim, per artimuosius devyneris metus Amerikai teks išleisti po 10 milijonų dol. kasdien, norint programą įvykdyti. Kelionės mėnulio programai numatyta esą 20 milijonų.

Ar gali tokiom ar panašiom sumom operuoti Maskva? Kovo pradžioje Paryžiuje įvykusioje konferencijoje sovietų atstovas dr. Leonid Sedov kalbėjo apie didžiules sumas, kurių reikalingas erdves tyrimas; kalbėjo apie kelionės organizavimą bendrom pastangom. Trejetas dienų po Sedovo kalbos Maskvoje Chruščiovas kalbėjo, kad septynerių metų žemės ūkio planas esąs "dideliame pavojuje". Užsiminė, kad teksią nukirpti kai kurias sumas pramonės ar kariniam reikalom, norint paspartinti žemės ūkio mašinų gamybą. Atrodo, kad pinigų klausimas yra Chruščiovui aktualus, bet pastato jį nebūtinai prieš tą pasirinkimą, apie kurį jis kalbėjo: pinigą žemės ūkiui ar kelionei į mėnulį, bet greičiau prieš kitą pasirinkimą: pinigą kelionei į mėnulį ar karinėm raketom, ypačiai antiraketinei raketai. Spėjama, kad Chruščiovui yra svarbesnis antrasis uždavinys. Tuo aiškinamos Sovietų sulėtėjusios pastangos kelionei į mėnulį.

Tokias prielaidas turėdamas prieš akis, Amerikos aeronautikos šefas Webb mano, kad mėnulyje pirmieji galį nusileisti amerikiečiai. Chruščiovas apie tokį pat laiką norėtų nusileisti... Jungtinėse Valstybėse.

PRANCŪZIJA BUS OPOZICIJOJE O VOKIETIJA?

Jau prieš Nato konferenciją Atėnuose buvo skelbiama, kad Prancūzija nepatenkinta valstybės sekr. Rusk informacija, kur ir kokios atominės medžiagos Europoje yra sukrautos. Tokia informacija Prancūzijos nedomina. Ir tai numato pademonstruoti pačioje konferencijoje.

Vokietijos pažiūra artėnė Prancūzijai nei Amerikai. Vokietija nereikalauja sau atominių ginklų. Tačiau ji stoja už tai, kad Nato turėtų atominius ginklus ir kad Nato vadovybė tuos ginklus valdytų. Tada ir pati Vokietija dalyvautų tame valdyme. Vokietija yra labai jautri, kad ji nebūtų diskriminuojama.

Posėdžiavo 14,000 katalikų mokytojų

Katalikų švietimo sąjungos keturių dienų konferencija buvo Detroito balandžio 27-7. Dalyvavo 14,000 mokytojų, administratorių. Nauju pirmininku išrinktas John Patrick Cody, New Orleans arkivyskupas koadjutorius. Buvo svarstomas klausimas, ar rentis katalikam pradinėm mokyklom ar daugiau aukštesniosiom. Klausimą aktualino pinigų ir mokytojų trūkumas. Stipriai buvo pasisakoma už katalikų mokyklų pažangumą. Konferencijos pabaigoje Thurston N. Davis, S. J., America žurnalo redaktorius, priekaitavo katalikų kolegijom,

IS NEW ORLEANS. — arkivyskupas koadjutorius John Patrick Cody, naujas katalikų švietimo sąjungos pirmininkas.

Likviduoti Nixoną?

Journal American atkreipė dėmesį į komunistų Worker laikraščio žodžius prieš Nixoną. J. A. sako, kad komunistai pasirinko dabar Nixoną artimiausiu taikiniu ir nori jį likviduoti politiškai. Negali jam dovanoti, kad jis pradėjo viešą kovą su Alger Hissu byla ir per 15 metų buvo aiškus komunizmo priešas. Dabar komunistai norėtų reabilituoti ir Hissą.

New Yorko arkivyskupija paskelbė vajú užsienio pagalbai nuo balandžio 29 iki gegužės 6. Vajus vykdomas per 402 parapijas. Tikimasi surinkti 40 mil.

Italijoje gegužės 2 abeji rūmai rinks naują prezidentą 7 metam. Minimi dabartinis prezidentas Gronchi, soc. dem. Saragat, krikšč. demokratų sekret. Piccioni, parlamento pirmininkas Leone, senato pirmininkas Merzagore.

Europoje nuo Marseille uosto tiesiami vamzdžiai naktai iki Karlsruhe, Vokietijoje. Darbai pradėti 1961 vasarą, vamzdžiai bus galima naudoti 1963.

Norvegija nutarė įstoti į Europos "bendrą ūkinę rinką". Jau anksčiau tai nutarė Anglija ir Danija. Priešinosi komunistai ir kairieji.

Suomija paskelbė pinigų reformą: 100 markių pavertė 1 marke.

Velykos Maskvoje

Pereitas sekmadienis buvo pravoslavų Velykos. Sovietų valdžia Velykas paskelbė darbo diena. Tačiau Maskvos bažnyčiose buvo pamaldos ir Velykos buvo švenčiamos. Buvo pasišūti ir pamaldas komjaunimas su plakatais ir partijos vėliavom. Raudonos vėliavos maišėsi su kryžiais ir bažnytinėm vėliavom. Plakatuose buvo išrašyti šūkliai ir komjaunuoliai juos kartojo: "Leninas su mumis".

MACMILLANO RECEPTAS

Anglijos min. pirm. Macmillanas, balandžio 26 kalbėjo, kad santykiuose su Maskva geriausias receptas yra tokis: niekada neužsileisti, bet niekada nesiimti patiem veiksmų, kurie ją provokuotų. Tvirtumas ir kantrybė belaukiant, iki sovietų pilietis pasikeis, reikalaudamas savo dvasinių ir materialinių reikalų patenkinimo.

Baltuosiuose Rūmuose

Prezidentas Kennedy pareiškė, kad 75 proc. viso savo laiko skiria užsienio politikos klausimam, 15 proc. vidaus reikalom ir 10 proc. šiaip jau politikai.

Herojų ištiko smūgis

Ir jį sudavė ne kas kitas, bet DuPre draugas, kuris sykiu su juo tarnavo kariuomenėje, aviacijoje, nuo pat karo pradžios iki pabaigos.

Jis neiškentė nepapasakojęs neįtikimus dalykus: Esą DuPre Anglijoje išbuvo nepilnas metus, o Prancūzijoje jis niekad nesą buvęs. Spionazo apmokymo kursas Anglijoje jis yra lankęs, bet panaudotas tam darbu niekad nebuvo. Vadinas, viskas, kas knygoje apie jį parašyta, prasimanymai. Herojo nebuvo. Sklaidytas. Publika apgauta. Iš publikos ir i gūdusio reporterio pasityčiota, kad jie nesusekė netiesos, prasimanymo.

Bet tuo pačiu metu iškilo ir klausimas: kaip tai nutiko, kad visi įvykiai, vietos ir datos labai tiksliai atvaizduotos. Iki smulkmenų? Kaip nutiko, kad Reynolds ir kiti karo specialistai, kurie klausėsi DuPre pasakojimų, jo net neįtarė? Atsakymas buvo rimtas — DuPre buvo puikiai susipažinęs su visa to meto karo, geografinės, strategijos medžiaga: jis turėjo fenomenalią atmintį išskaitytus faktus pasilaikyti gyvus ir vaizdingus. Tik vieno dalyko tuose įvykiuose nebuvo — jo paties, juose DuPre nebuvo dalyvavęs.

Kilo ir antras klausimas: kodėl DuPre leidosi į tas istorijas? DuPre paaiškintas kai kam rodė juokingas, kai kam jaudinantis. Grįžęs iš karo, jis norėjo įkvėpti savo miestiečiams mintį, kad pasitikėjimas Dievu padeda pakelti visus mėginimus net ir gestapo kankinimus. Bepasakodamas, jis greitai pastebėjo, kad žmonės visai kitaip

PASAULINIO KARO HEROJUS, KURIO NEBUVO (2)

istorijos klauso, jei ji yra susieta su asmeniniais pasakotojo pergyvenimais, jei įvykiuose dalyvauja patsai pasakotojas. „Iš pradžių tai buvo maži, smulkūs anekdotai, paskui įvykiai peraugo mane viršum galvos“.

DuPre nepaėmė sau tikrai nė cento iš visų tų pasakojimų, nors tūkstančius valandų praleido pasakojimus parengdamas. Bepasakodamas ir bekurdamas savo herojo tipą, jis ir

AR ŽINAI, KAD

— Vakarų Vokietijos parlamente tarp 519 parlamento narių yra 21 milijonierius: 8 milijonieriai krikšč. demokratų unijos nariai, 7 milijonieriai laisvieji demokratai ir 6 milijonieriai socialistai.

— Vakarų Vokietija po karo išleido 250 bilijonų markių (62.5 bilijonus dol.) karo padariniams likviduoti. Tam reikalui išėjo 42 proc. visų federalinių ir vietinių mokesčių. Tik-tai nukentėjusiems nuo nacių režimo atlyginti išėjo 3 bilijonai dol.

— Prezidentas Kennedy laikomas turtingiausiu Amerikos prezidentu. Jo turtas skaičiuojamas apie 10 milijonų. Prieš rinkimus jo metinės pajamos, atskaičius mokesčius siekė 180, 000. Tarp kitų turtingų prezidentų minimi George Washington, Theodore ir Franklin Rooseveltai, Herbert Hooveris, ir Eisenhoweris gavo už savo knygą Crusade in Europe apie 635,000 prieš ateidamas į Baltuosius Rūmus.

pats ėmė vis daugiau ir daugiau savo asmeninį gyvenimą tvarkyti pagal pasakojamą herojų, nors tas herojus buvo tik jo fantazijoje.

Visa Amerika juokėsi iš herojo, kurio nebuvo. Juoke buvo piktumo, nes jautėsi sumulkinata. Tačiau DuPre miesto piliiečiai suprato savo herojų ir liko jam ištikimi. Tais mėnesiais, kada kiti juokėsi iš nebuvelio herojo, šimtai laiškų ir telefonų užtikrino jam savo simpatijas.

Nei leidėjas nei Reynolds nė negalvojo reikšti jam pretenzijas, nes, anot John Goodwin, DuPre buvo, tur būt, vienintelis istorijoje melagis, kuris iš to melo neturėjo sau jokios naudos, o tik uoliai tarnavo tiem, kuriuos jis už nosies vedžiojo.

O vienas skaitytojas, dalyvavęs kalbose apie DuPre, pasisakė pasidaręs sau moralą, pamokomą išvada: **skaitydamas veikėjų atsiminimus apie jų praeities žygius, aš pagalvoju apie DuPre istoriją...**

SPRENDZIAMA ŠEIMOS PROBLEMA.

LIETUVIŲ JAUNIMAS AMERIKOS ŠEŠĖLYJE

SPAUDA

džiai užsiangauzoti idealistinėmis vertybėmis“.

„Jaunimas neužsiangauzotus komunizmui, nes jie „bijo uždarytą sistemą ir labiausiai — jie perdaug aukštai vertina asmens laisvę, kad susigundytų ją prarasti“... „didėsne dalyki jaunoji karta nenori išpa-reigoti“.

Sitokiame amerikiečių jaunimo fone kalbama ir apie lietuvių akademinį jaunimą, kuris taip pat skiriasi nuo vyresnės kartos:

Marguty kovo nr. Vanda Gevičiūtė informavo apie jaunimo dvasią, kiek ji imli komunizmui. Ji rado, kad Afrikos, Azijos, pietų Amerikos akademini jaunimas trūksta nuo savo tėvų tradicijų ir yra palandenti minimi George Washington, Theodore ir Franklin Rooseveltai, Herbert Hooveris, ir Eisenhoweris gavo už savo knygą Crusade in Europe apie 635,000 prieš ateidamas į Baltuosius Rūmus.

Amerikos jaunimo apibūdinime kėlė tokius brožuos. — „Šio krašto jaunimas negali mokytis iš patirties, kadangi praeitis perdaug skiriasi nuo dabarties, ir negali planuoti ateities, nes ateitis yra perdaug neaiški, tad prisirišama prie dabarties“.

„Jie atlieka darbą visuomenėje, neįausdami jokio pasitenkinimo, bet dirba todėl, kad gautų užmokestį, už kurį paskui perka malonumus“.

„Tačiau jaunoji karta per se neatsisako išpareigojimo bei atsakomybės, tik ji nusiskundžia, kad išpareigojimui neranda nieko pastovaus ir vertingo“.

„Stebėtina didelis į Peace Corps užsirašiusių skaičius įrodo, jog dar nėra visai prarastas noras siekti idealizmo ir išpareigojimo. Visa bėda yra tai, kad moderni visuomenė duoda per mažai progų nuošir-

EUROPOS jaunimas aptaria profesijos pasirinkimą.

dailininkų dar nori „praieitų amžių menines formas kanonizuoti“. Autorius smerkia tokią praeities idealizaciją. Ragina, kad nacionalinis menas „artėtų su kitų brolišku respublikų menu socialistinio turinio pagrindu“. Ką tai reiškia, pasako pačioje savo pranešimo pabaigoje: dailininkas turi paremti partijos propagandines idėjas.

„Vyresnioji ateivių karta nenorėjo ir nepajėgė persiorientuoti į tą plačią (amerikiečių Red.) visuomenę. Tėsdama savo tradicines vertybes, ji tapo pagrindinis stabdis nutautėjimo eigoje. Tuo tarpu jaunimas, kuris nors ir galutinai neperejo į Amerikos visuomenę, jau nebeprisideda prie lietuviškų vertybių tęstinumo“.

Konstatuoja jaunosios kartos „vengimą išpareigoti lietuvibei“ ir laiko tai „bėgimu nuo galimo skausmo, kurį liudija tėvų karta“.

Šio jaunimo siekimas: „Belioka išmolti gerai išnaudoti dabartį. Be abejo, yra ir lietuvių tarpe jaunimo, ieškančio idealizmo ir nebijančio išpareigoti, bet tas išpareigojimas turi būti toks, kuris tą pačią dieną duotų rezultatų“.

Komunizmui ir lietuvių jaunimas svetimas. Iš to, ką rado amerikiečių jaunime ir lietuvių jaunime, išvada aiški: lietuvių jaunimas auga su amerikiečiais ir paseka jais.

Jei čia lietuvių jaunimas buvo parodytas amerikiečių jaunimo fone, tai tam pačiam reikalui galėtų būti dėmesio verta ir tai, kaip amerikiečių studentą apibūdino Anglos kon-

gresmanas demokratas John Brademas (N. Y. Times Magazine). Jis žiūrėjo į Amerikos studento nusistatymą politikos klausimu ir rado, kad „Amerikos studentas yra abejingas politinėm partijom“. „Dauguma apatiški iš viso politiniam klausimam“. Tai esąs kontrastas lotynų Amerikos studentam. Daugelis amerikiečių studentų ešą blogai informuoti apie politinius dalykus ir, dar blogiau, rodo mažai jais susidomėjimo.

Tie, kurie domisi, neranda didelio skirtumo tarp abiejų partijų. Autorius mano, kad

LIETUOVOJE

Kurie dailininkai yra tarp pirmųjų

Vilniuje vasario viduryje buvo dailininkų ketvirtasis suvažiavimas. Atidarė dailininkų sąjungos pirmininkas J. Kuzminskis. Jis padarė dabartinį dailininkų kūrybos apžvalgą.

Ilgus metus — kalbėjo Kuzminskis — dailininkai vengė tematinio žanro. Dabar jis tvirtai kultivuojamas. Jame reikiama si V. Gečas, A. Savickas, J. Svažas, S. Džiaukštas, S. Veiverytė, S. Grečev, T. Petrova. Jie vaizduoja žmones tvirto charakterio — darbe ir buity. Pasaitako paviršutiniškumo bei iliustratyvumo. Tenkinamasi faktais — atvaizduota teisingai, bet nepasakyta nieko, anot Kuzminskio. Tarp geriausių tematinų paveikslų mini V. Gečo „Kolchozo turguje“. Toje srityje dar gerai pasireiškiant mini Džiaukštą ir A. Savicką.

Portreto žanre reikiamsi A. Gudaitis, V. Karatajus, J. Svažas, A. Savickas. Labiausiai giriamas Gudaičio portretas „Zvejas Augulis“ ir Karatajus „Dai-

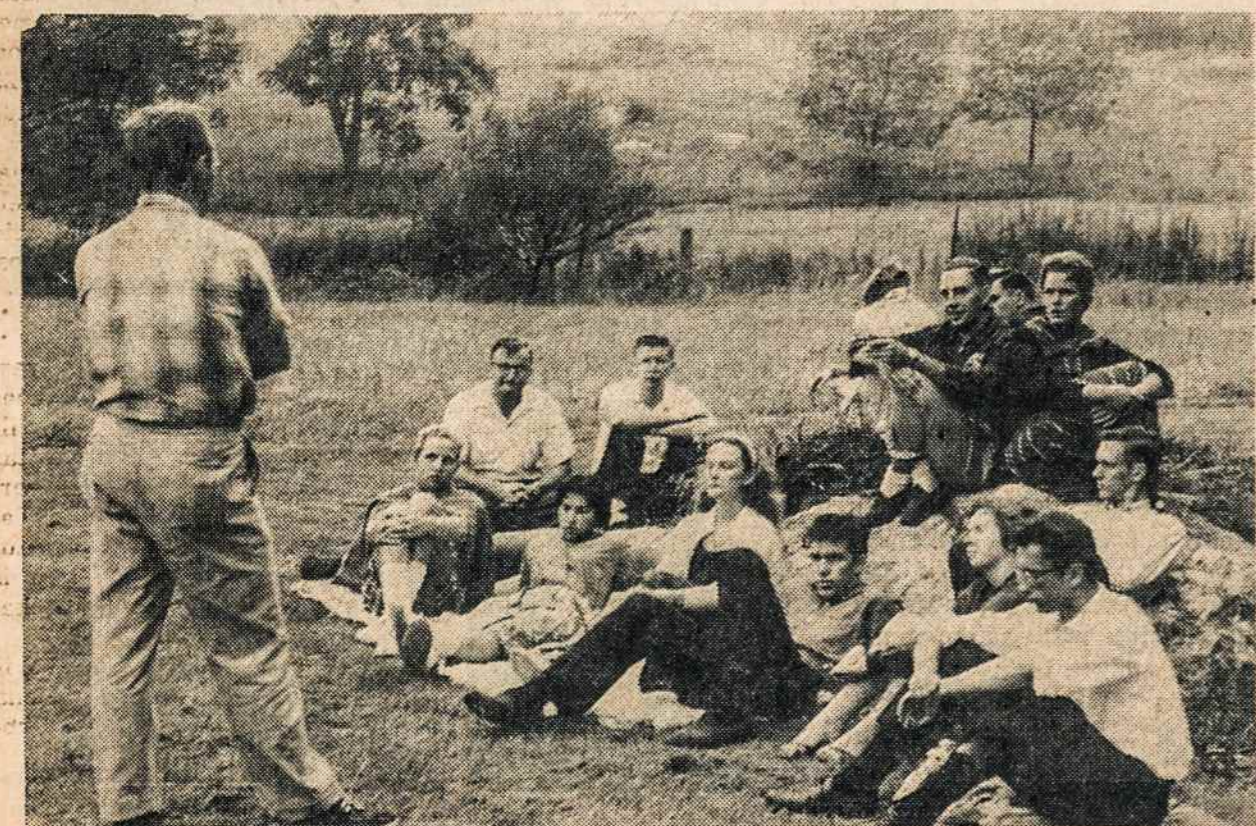
lininkas Vrubliauskas“ bei „Tėvas“, Svažo „Darbo žmogus“.

Tarp peizažistų darbų labiausiai minimas A. Gudaičio „Vidudienis“ — vaizduojamas kolchozo gyvenimas. Toliau dar minimas A. Savickas, A. Petruelis, S. Gračev, B. Uogintas.

Skulptūra pasisuko griežtai jau vaizduoti „dabartį“. Joje pirmoje eilėje sustojo prie G. Jakubonio Pirčupio vaizdų. Mikėnas, Petruelis, Bogdanas, V. Zuklis, Vasilevičius padirbė tokią „dabartį“ — Lenino biustus.

Grafikus mini senesnius ir jaunesnius. Tarp senesniųjų — V. Jurkūnas, D. Tarabildienė, P. Rauduvė, A. Kučas, T. Kulakauskas. Tarp jaunesniųjų — L. Paškauskaitė, V. Valius, A. Skirutytė, L. Lagauskas, S. Valiuvienė, S. Rozinas, V. Klemka, A. Steponavičius, V. Zilytė.

Kuzminskis kalbėjo, kad grafika labiausiai pareiškusi savo „nacionalinį“ charakterį. Tačiau Kuzminskis sako, kad daugelis

LIETUVIŠKAS jaunimas diskutuoja stovyklaudamas.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į LIETUVĄ Siūlome neprilygstamą patarnavimą

Mes pastebėjome, kad per paskutinius šešis mėnesius žymiai padidėjo naujų klientų skaičius, kurių siuntinius mes išsiuntėme pirmu kartu. Tie naujieji siuntinių siuntėjai mūsų patarnavimu anksčiau nesinaudojo ir anksčiau pas mus nebuvo.

Daugelis naujų klientų atvirai pasisakė atėję pas mus todėl, kad buvo nepatenkinti savo ankstesnių siuntimų rezultatais.

Keletas naujų siuntėjų mums pasakojo, kad jų ankstesnieji siuntiniai grįžo atgal iš užsienių, o priežastys to buvo — netaisyklingas dokumentų sudarymas ir įvairūs prasielkimai su taisyklėmis. Kai kurie pasakojo, kad ankstesnių siuntinių gavėjai turėjo mokėti papildomus mokesčius, nes dokumentai nesutiko su dalykais tuose siuntiniuose.

Firma UNION TOURS įsteigta 1931 metais. Per 31 metų siuntinių siuntimo veiklą nė vienas mūsų išsiųstas siuntinys nebuvo grąžintas siuntėjui ir nė vienas siuntinys nedingo. Mūsų darbas nepalygti tikslus, sąžiningas ir garantuotas. Mokesčiai už mūsų patarnavimą žemiausi. Mūsų 31 metų dovanų pakėtelį siuntimo patyrimas garantuoja skubų jūsų siuntinių pristatymą ir be jokių papildomų rinkliavų. UNION TOURS vienintelė Amerikoje firma, kuri duoda RASTISKAS garantijas, kad siuntinys bus pristatytas.

Jei ir jūs buvotė nepatenkinti ankstesniais siuntimo rezultatais, tai pasinaudokite mūsų neprilygstamu patarnavimu, atneškite (ar atsiųskite paštu) savo daiktus pas mus, ir jūs taip pat būsite sąžiningai, garbingai ir tiksliai patarnauti, o taip pat gausite pilną garantiją, kad jūsų dovanos bus tiksliai pristatytos į paskyrimo vietą per 5 ar 6 savaites.

Savo sandėlyje turime geriausias vilnones medžiagas, megstinius, įvairius skalbinius, nailoninius kailinius, vilnones skareles ir daug, daug kitų pagedaujanų prekių žemomis urmo kainomis. Reikalaukite mūsų nemokamų kainaraščių.

Mūsų įstaiga atidaryta nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro; šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 valandos dieną.

UNION TOURS — 1 East 36th Street, New York, N. Y.

APLANKYKITE MŪSŲ SKYRIUS: BROOKLYN, N. Y. — 974 Manhattan Avenue CHICAGO 22, Ill. — 2219 West Chicago Avenue LOS ANGELES, CALIF. — 344 North La Brea Ave.

SIŪSKITE Į LIETUVĄ IR SSSR

PAVASARIO — VASAROS SEZONAMS DOVANA

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui, suknelei! Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu TUOJAU!

Siuntiniai pristatomi ne anksčiau, kaip po 1½ — 2 mėnesių

Išpardavimas nepaprastai žemom URMO KAINOM atraižų vilnonės medžiagos - importuotos ir vietinės — 3 - jose krautuovėse

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525

Cor. DELANCY, N.Y.C.

KRAUTUVĖS ATVIROS KASDĖN IR SEKMADIENIAIS, ISSKYRUS ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAK. S. Beckenstein krautuovėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai. Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey Street. Atsineškite ūr skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

DABAR JŪS GALITE APLANKYTI savo artimuosius Lietuvoje.

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname visas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnias informacijas rašykite/skambinkite daugiausia patyriusiam kelionių biurai į R. Europą. Mes padedame jums atsibaginti savo giminės iš Sovietų Sąjungos

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N. Y. • Tel. C1rcle 5-7711

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

SVARBUS PRANEŠIMAS

visiems, kurie siūnia dovanų siuntinius savo draugams ir giminėms visose Sovietų Sąjungos vietose. — Jūs galite dėti į Jūsų siuntinius vartotus: juvelyrinius išdirbinius, laikrodžius, foto aparatus, rankines siuvasmas mašinas, nešiojamas rašomąsias mašines, medžioklinius šautuvus, amatininkų rankinius irankius, muzikinius instrumentus, juostelėse užrašyti aparatų (tape recorders, Hi-Fi fonografus, tranzistorinius radijo aparatus, dulkių siurblius, 8 mm filmavimo aparatus, — su sąlyga, kad visi išvardintieji daiktai yra geram stovyje.

Mes užtikriname Jus mūsų įprastu, greitai, patikimu ir garantuotu patarnavimu visuomet.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį. Licensed by Vneshepoilborg SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVEJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutauptysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniam pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrių:

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-8808
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HARTFORD, Conn. — 1233 Jos. Campau TO 7-4575
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEW YORK, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 6 Day Street LO 2-1446
- PATTERSON 1, N. J. — 99 Main Street GR 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street MU 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- VINELAND, N.J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg. Skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

DARBININKAS

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANA DARBININKŲ IR LIETUVIŲ ŽINIŲ
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	\$6.00	Amerikoje metams	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50	Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Half year	\$3.50	Pusei metų	\$3.50
Foreign	\$6.50	Užsienyje	\$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako. REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel.: GLENmore 5-7281

Gegužės pirmoji

Gegužės mėnuo tuose kraštuose, kuriuose keturi metų laikotarpiai — pavasaris, vasara, rudenio ir žiema — ryškiau išsiskiria ir periodiškai keičiasi, yra vienas iš gražiausių ir švelniausių. Po žiemos šalčių atbundanti gamta, besipuodama gležniais įvairiaspalviais žiedais, savo gajumu ir grožiu smelkiasi į žmogaus širdį ir jausmus. Jausmai stipriai sudilgsta, širdis smarkiau suplaka. Gajai gamtos gyvybė žmones išjudina ir džiugina. Taip buvo nuo senų laikų, taip yra ir dabar, nes žmogus savo žemiškąją prigimtini yra įkabinantis į besikeičiantį gamtos ritmą.

Gamtos ritmui žmonės nebuvo ir negali būti abejingi, kadangi juos pagauna ir neša, it upės srovė. Dėl to įvairiais laikais bei įvairiuose kraštuose pasireiškia ir įvairūs papročiai, kuriais žmonės atžymi ir parodo savo reagavimą į gamtos kaitą. Ypač pavasaris ir ruduo turi įvairių ir spalvingų papročių, pritaikytų gamtos pabudimui žiedais ir vėliau tų žiedų sunokimui vaisiais. Tuo būdu dar žiloje senovėje yra atsiradusios būdingos pavasario vainikų ir rudens derliaus šventės.

Pavasario šventės, vainikuotos gegužės žiedais, yra gerai žinomos dar ir prieškrikščioniškų laikų. Antai senieji romėnai kone visą savaitę — tarp balandžio 8 ir gegužės 3 — šventė savo Floralijs — deivės Floros (Gėlės) garbinimo žaidimais, šokiais ir krikštavimu gamtoje. Tuo tarpu senieji keltai, gyvenę Europos vakaruose, daugiau džiūgavo dėl grįžtančios saulės, atžymėdami tai gamtoje kūrenamais ugniagurais. Su tom šventėm buvo sulipę papročiai, kurie

pažeisdavo žmonių dorą, pasidavus nevaldomam prasiiveržimui jausmų ir jautulių, sužadintų bundančios gyvybės ir minios siautulio lepioje, gležnoje gamtoje. Krikščionybė, siekdama tuos papročius taisyti ir įdvasinti, pabrėžė dvarinį džiaugsmą, ateinantį iš santūrumo ir skaitumo. Krikščionybė iškėlė dieviško nekaltumo idealą. Gegužės mėnuo su laiku virto Marijos garbinimo ypatingu mėnesiu, kurį taip gerai dar prisimename iš lietuviškojo kaimo ar gegužinių pamaldų bažnyčiose.

Katalikų Bažnyčia mūsų laikais žengė dar vieną žingsnį, norėdama duoti gilesnę prasme ir Gegužės Pirmosios šventei, kuri yra vadinama pasaulio darbininkų vienybės, solidarumo šventė. Ji iškilo ne gamtiškajame, bet socialiniame pabudime, kai nuo 19-jo amžiaus pabaigos sustiprėjo darbininkų judėjimas už sutrumpinimą darbo valandų ir pagerinimą darbo sąlygų. Mintis iškilo Amerikoje, pradėjus čia kovą už 8 darbo valandų dieną, bet ji labiau išsiūbavo Europoje. Amerika jau turėjo darbu ir darbininkui pagerbti šventę — rudeninę Darbo šventę. Amerikoje ir darbininkų socialiniai reikalai buvo anksčiau sutvarkyti. Europoje jie sukėlė nerimą ir drumstumą. Gegužės Pirmoji buvo paversta darbininkų neblabū, nes niekur kitur šiuo metu nėra tokio darbininkų laisvės susiaurinimo ir pažeminimo, kaip Sovietų Sąjungoje. Gegužės Pirmoji dabar yra komunistų paversta grynai jų propagandinė diena. Katalikų Bažnyčia šią dieną visų tikinčiųjų mintis ir širdis nukreipia į Šv. Juozapą, kaip idealų darbininką, kuris savo darbą derino su gilia tikėjimu.

Kai į Washingtoną atvyksta naujai paskirtas užsienio diplomatas ir paima į rankas Valtybės Departamento pateiktą "diplomatų sąrašą", jis paprastai nustemba; tarp pripažintų suverenių kraštų randa Estiją, Latviją ir Lietuvą.

Beveik jau 20 metų, kai Sovietų kariniai daliniai brutaliai okupavo tuos tris nedidelius Baltijos kraštus, tačiau Jungtinės Amerikos Valstybės tebeatsisako pripažinti jų inkorporavimą į Sovietų Sąjungą. Nors likusis pasaulis ir kažin ką galvotų, Amerika oficialiai tebetiki, kad vieną dieną, ir netolimoje ateityje, Estija, Latvija ir Lietuva vėl bus laisvos.

Tai "hipokrizija" (veidmainybė) — prikiša tie pacifistai ir kai kurie amerikiečiai, kurie laiko nesąmone, kad Jungtinės Valstybės neteikia savo pripažinimo nė komunistam fanatikam, užvaldžiusiam didžiąją Kinijos žemyną. "Kaip mes galime susitarti su galingąja Sovietų Sąjunga, jeigu nepripažįstame fakto, kad trys mažos Baltijos šalys yra ir liks Sovietų imperijos dalimi? Tos tautos privalo susitaikyti su tuo, kas yra neišvengiama".

Neišvengiama? Aš abejoju. Žinoma, koks nors amerikietis profesorius, kuris sėdi arti sosto Washingtono, reikalauja pripažinimo "neišvengiamam istoriniam posūkiui". Tačiau ne taip jau seniai viena maloni Amerikos moteris, žmona tautinio didvyrio, skelbė nacizmą būsiant atėities banga. O kur yra dabar Hitleris, jei Chruščiovo ir Mao nelaikysime Vokietijos "fuehrerio" įsikūnijimu?

Nors asmeniškai ir negalima išspranašauti politinių posūkių dešimčiai ar net penkeriem metams, — ir dėl to jų krypsmas pagal mūsų skonį telieka tikėjimu, — vis dėlto manau, jog iš istorijos esu išmokęs vieno dalyko drąsa negali mažos tautos išgelbėti nuo stipresniojo užgrobumo, bet tik tai tos pavergtos tautos atgauna savo laisvę, kurios, kad ir beviltiškai, kovoja ir miršta ją gindamos!

Lietuva, okupuota Sovietų kariuomenės 1940 ir paskui reokupuota nacių 1941, nepripa-

Newarko laikraštis "Newark Star-Ledger" balandžio 24 paskelbė straipsnį, parašytą jo kolumnisto EDGAR ANSEL MOWRER. Straipsnis yra įdėtas skyriuje "On World Affairs" (Pasaulio reikalai) ir pavadintas "Baltic nations occupied, won't accept 'inevitable' (Baltijos tautos okupuotos, bet nesutinka priimti to, kas 'neišvengiama'). Straipsnis lietuviams labai pelankus. Autoriui ir laikraščiui priklauso visų lietuvių dėkingumas, o Darbininkas dėkoja dar savo skaitytojui, atsiantusiam to laikraščio iškarpa.

žino nei vienų nei antrų. Priešingai, tauta suėjo pogrindin. Net ir tada, kai Vokietijos ir Sovietų Rusijos frontas perskrodė Lietuvą (1944 vasarą), lietuvių rezistencinis judėjimas išsilaukė. Gi 1945 pradžioje lietuvių stoji į kovą su įsiveržusiais rusais.

Tokiu pat būdu aštuoneris metus, iki 1952, lietuviai grū-

mėsi su galinguoju Kremlium vienoje iš labiausiai šurpių ir beviltiškų kovų, kokios kada yra buvusios, nesulaukdami iš šalies jokios pasparties. Nors Washingtono ir buvo pripažintamas Lietuvos atstovavimas, bet Amerikos Balsas prabilo tik 1951, kai pasipriešinimas buvo jau besibaigias. Tačiau jis dar reišėsi, kad ir silpniau, iki 1958, skirdamas nuo

"Camp David" dvasios, kurią kai kas iš mūsų vadina "apeasementu".

Lietuvos laisvės kovotojai 1952 demobilizavosi, tačiau nepasidavė.

Dabar tos kovos smulkmenos yra aprašytos nedidelėje brošiūroje, pavadintoje "Gintarinio krašto partizanų kovos"

(Guerill Warfare on the Amber Coast). Išangą parašė Leo Cherne. Išleido Voyages Press, New Yorke. Tai širdį kaitinanti istorija.

Tarp ko kito, ji parodo organiška silpnę Sovietų milžino, kuris visame krašte sukėlė pavergtos tautos nenumirnamą neapykantą. Vieni tik lietuvi (ar lenkai, vengrai, rytų vokiečiai etc.) nieko negali padaryti. Bet visuotinis sukilimas, reikiamu metu paremtas vieningos Atlanto bendruomenės, gali priversti bolševikus pasitraukti į Rusiją. Vieną dieną tai gali įvykti, lietuviams parodžius kelią.

Muzikoje daug kraujo ir pelenų

Vilniuje vasario vidury buvo Lietuvos kompozitorių ketvirtas suvažiavimas, suauktas tuo pačiu metu kaip ir dailininkų. Atidarė pirmininkas S. Vainiūnas, apie veikimą pranešė sąjungos sekretorius E. Balsys ir rev. kom. pirmininkas J. Karosas.

Balsio pranešime, kaip ir dailininkų suvažiavime buvo kartojamos tos pačios mintys, vos ne tais pat žodžiais:

"Vienas iš pagrindinių uždavinių, skirtų partijos naujoje programoje, yra sudaryti bendrą beklasines visuomenės kultūrą. Mes turim pagalyti, kuo mes galim padėti komunistų partijai sukurti naujo tipo žmogų, koki mes patys turim būti, koki turi būti mūsų veikalai, kad jais žavėtusi plačios darbo masės". Toliau: "Dabartis turi aiškiai skambėti sceniuose ir vokaliniuose veikaluose, ... tačiau tokių veikalų, deja, nedaug". Juos sumini: V. Klovos opera "Duktė", B. Gorbulsio operetė, A. Klenickio suita vai-

ku chorui ir simfoniniam orkestrui, V. Laurušo vokalinė — simfoninė baladė "Motina", J. Gaižausko kantata "Ant Druksės ežero", A. Balzako kantata "Mylimai žemei", V. Kairiūkščio oratorija "Vakaro misterija", R. Žigaičio kantata "Keliai", T. Makačino "Pirūpio pelėnai".

Simfoninės muzikos pirmoje eilėje minėjo S. Vainiūną, Toliau J. Juzeliūną, B. Dvarioną, E. Balsį, A. Bražinską.

"Dabarties žmogaus žvilgsniu pažvelgę į praeit" V. Klovas "Pilėnų" operoje, J. Bašinskas oratorijoje, vardu "Ąžuolas", V. Paltanavičius poemoj fantazių, vardu "Palangos Juzė".

Vokalines muzikos — A. Budriūnas, S. Bašinskas, J. Karosas, kamerinėje muzikoje reišėsi Žigaitis, Gaižauskas.

Kaip neigiamą reiškinį žymėjo, kad iš 6 veikalų, atsidurusiu operos ir baletu scenoje, tik 2 yra "dabarties tematikos". Konkursas chorinei dainai davė 170 kūrinių, tačiau jie mažai pažįstami publikai.

Diskusijose dalyvavo J. Svedas, A. Račiūnas, Griaudžė, Karosas. Račiūnas kalbėjo, kad "mūsų muzikoj daug kraujo ir pelenų, o reiktų daugiau optimizmo".

TAUTŲ FESTIVALIS PHILADELPHIJOJE

Tautų festivalyje gegužės 5-6 Philadelphijoje dalyvauja ir lietuvių tautinių šokių grupė, kurioje šoka Valdona Ramanauskaitė. Festivalis bus Convention salėje; dalyvauja 40 tautų. Bus ir lietuviškų rankdarbių parodėlė. Valgykloj bus galima gauti lietuviškų valgių. Jau penkti metai tokius festivalius rengia United Fund, remiamas tarptautinio instituto.

— Valstybės aparatui, federaliniam ir vietiniam, išlaikyti per metus išeina 150 milijonų. Jeigu padalytum tas išlaidas kiekvienai Amerikos šeimai, tai išeitų, kad kiekviena sumokėtų kas savaitę po 54 dol.

VALDONĖ RAMANAUSKAITE

DR. PETRAS MACIULIS

TRYŠ ULTIMATUMAI

(18)

Dėl kaltinimo Šaulių Sąjungai A. Merkys kreipėsi į čia pat sėdėjusį bolševikų atstovą Kaune Pozdniakovą: "Tamsta jau kelinti metai esate Lietuvoje ir žinote, kas yra Šaulių Sąjunga ir kokius ji turi tikslus". Kad Vilniuje ir pačiame Vilniaus krašte savanoriškai organizuojami nauji šaulių būriai, tai dar nerodo, kad jie turi kokius slaptus kėslus prieš sovietines įgulas. Į tą Merkio kreipimąsi Pozdniakovas nereagavęs nė vienu žodžiu, lyg būtų visai negirdėjęs.

Po nepagrįstų priekaištų ir priekabių Molotovas paskaitė iš anksto suformuluotus reikalavimus:

1. Vidaus reikalų ministerį gen. Skučą ir Saugumo dep-to viršininką Povilaitį patraukti teismo atsakomybėn už raudonarmiečių grobumus;

2. Sudaryti naują Lietuvos vyriausybę, priimtina ir Sov. Sąjungai, kad būtų tiksliai vykdomi Lietuvos išpareigojimai Sov. Sąjungos atžvilgiu.

Abu reikalavimai Molotovo buvo perskaityti tokiu tonu, koks esti vartojamas tik ultimatumuose.

Mūsų atstovai matė, kad tos dienos ilgesnis pasikalbėjimas nebūtinai prasmės. A. Merkys paklausęs Molotovą, kada bus galima susirinkti kito posėdžio. Molotovas atsakęs: "Tai priklauso nuo jūsų".

Taip baigėsi pirmasis susitikimas Kremliuje birželio 7-8 1940.

Nuvykę į Maskvą, mes jau radome ten anksčiau atvykusius mūsų aviacijos viršininką gen. A. Gustaitį ir ginklavimosi valdybos narį pulk. Lisauską. Mūsų karo attachės pareigas tuo metu Maskvoje ėjo pulk. P. Meškauskas. Taigi su mūsų delegacijos na-

riu gen. M. Rėklaičiu Maskvoje tuo metu buvo net keturi mūsų kariuomenės aukšto rango atstovai. Po A. Merkio pranešimo apie pasikalbėjimą visi tie kariai susirinko pasitarti. Tarėsi be liudininkų. Apie jų nutarimus man teko iš vieno dalyvio patirti pasikūtinę naktį prieš išvykstant iš Maskvos. Pastebėję A. Merkio neryžtingumą pasitraukti tuojau iš ministerių pirmininkų, mūsų kariai buvo suredagavę atitinkamą pareiškimą, kurį A. Merkys turėjo perskaityti ir įteikti Molotovui antrojo pasimatymo metu. Tas mūsų karių siūlomas pareiškimas nesiderino su A. Merkio nusistatymu. Jis svyravo, bet, pajutęs, kad mūsų kariai ypatingai pabrėžė būtinumą tokio pareiškimo, kaip paskutinę Lietuvos suverenumui gelbėti priemonę, pareiškimą priėmė, davęs kariams žodį perskaityti ir įteikti Molotovui. Pareiškimą Merkiui atsisakius priimti, arba jo neįteikus, karių buvo nutarta pavartoti prieš jį aukščiausią sankciją. A. Merkys savo žodžio netesėjo, nors po antrojo pasimatymo su Molotovu karininkams atsakė, kad pareiškimą įteikęs. Apie duotą žodžio netesėjimą tik kitą dieną mūsų kariai patyrė iš atstovo, dr. L. Natkevičiaus lūpų.

Antras pasimatymas su Molotovu

Antras A. Merkio su V. Molotovu susitikimas įvyko Kremliuje birželio 9 d., 11:30 val. vakare. Antrasis pasimatymas buvo daug trumpesnis. Į A. Merkio kreipimąsi paprastu klausimu, kas naujo, Molotovas atsakęs, kad jis laukias iš Merkio ko naujo, bet pridūrė, kad, kiek jam tekę patirti, pas mus, (su-prask, Lietuvoje) niekas dar nepasikeitė: nei gen. Skučas su Povilaičiu dar nepatrakti teisman, nei Lietuvos vyriausybė neperorganizuota. Vadinasi, birželio 7 Sov. Sąjungos pastatyti reikalavimai neįspildyti. Nors ir ne tiek griežtu tonu, Molotovas pakartojęs tuos pačius priekaištus mūsų vyriausybei ir pareiškęs, kad jis linkęs tartis tik anksčiau pastatytom sąlygom, nesileisdamas į jokias diskusijas.

Kadangi tą vakarą mūsų atstovai iš Kremliaus grįžo apie 12 nakties, tai visiems buvo aišku, kad ir šis pasikalbėjimas nieko pozityvaus nedavė. Ministerio pirmininko pranešimas buvo trumpas, ir jį visi suprato kaip pakibusią grėsmę mūsų laisvei. Išsi-

skirstėm labai sunkiai prislėgti. Nors Kremliaus vartai mūsų delegacijai dar nebuvo galutinai užtrenkti, bet ir naujas pasimatymas senom sąlygom nieko gero negalėjo duoti.

Tiesa, po pirmojo pasimatymo susirinkus pas Natkevičius pusryčių, A. Merkys pasakė veik visą naktį nemigęs, galvodamas rasti iš sudarytos nelemtos padėties išeitį, ir esąs pasiryžęs saugumo viršininką Povilaitį iš pareigų atleisti, tačiau nieku būdu negalės keisti vyriausybės, kuri kaltinama svetimos valstybės.

Kaip paprastai, ypač labai nelygių derybų metu, būna gyvo reikalo susisiekti su savo vyriausybe krašte, o tai nėra paprasta Maskvoje. Telegramų užšifravimas ir jų iššifravimas ir gerai įgudusiems technikiams atima nemažą laiką. Man buvo pavesta painformuoti užsienio reikalų ministerį J. Urbšį. Deja, to negalėjau atlikti. Savo, specialaus šifro neturėjęs, o pasiuntinybės šifras visą laiką buvo perkrautas.

Birželio 8 mūsų delegacija lankėsi žemės ūkio parodoje, o kitą dieną buvo nuvykusi pasižiūrėti sovietų išreklamuoto Maskvos — Volgos kanalo. Mūsų auto mašinas, kaip visuomet, lydėjo dvi bolševikų saugumo mašinos; tai ir viskas. Nei parodos komiteto vadovybė, nei kanalo administracija mūsų delegacijos niekur nesutiko, sąmoningai, nes čia propagandinė reklama nebuvo reikalinga, kaip gelžkelio stotyje, atvykus į Maskvą.

Išorinis bolševikų šaltumas jau pats savyje reišė nedraudingumą. Mūsų visuomenė Lietuvoje, sovietinės sukotos propagandos dėka, buvo susidariusi nuomonė, kad sovietinė vyriausybė, pagerbdama mūsų delegaciją, aprodinėjo visas Maskvos įdomybes. A. Merkys, beveik savaitę sugaišęs Maskvoje, negavo iš sovietinės vyriausybės nė stiklo šalto vandens.

Gavus iš mūsų pranešimus, Lietuvos vyriausybė pajuto pakibusią nelaimę ant viso krašto. Visuomenė apie gresiantį pavojų nebuvo išpėta, nes niekas ne pagalvoti nenorėjo, kad dėl nebūto nusikaltimo Sov. Rusija galėtų panaudoti naują smurtą. Antra vertus, derybos nebuvo nutrauktos, todėl sąmoningai buvo vengiama viešai aitrinti surizgusią padėtį. Dėl tos pačios priežasties nei latvių atstovui Maskvoje A. Merkys negalėjo paaiškinti, kaip vyksta derybos Krem-

liuje, nors Latvijos atstovas net tris kartus kreipėsi į Natkevičių ir prašė pasimatyti su A. Merkiu.

Dar prieš mūsų atvykimą į Maskvą latvių kariuomenės vadas, gen. Bergs, buvo atvykęs oficialaus vizito. Grįždamas namo, matyti, norėjo parvežti Rygai naujasias informacijas apie Lietuvos ginčą su Sovietais dėl primestų kaltinimų. Galima suprasti, kaip buvo sunku mūsų delegacijos pirmininkui atsisakyti nuo pakartotinio prašto pasimatymo, ką mūsų kaimynai latviai galėjo išsiaiškinti neigiama prasme. Labai gaila, bet iš mūsų pusės tuomet buvo daroma visa, kad tik padėtis nesupainioti naujais sovietų įtarimais ar priekaištais, nes tokis pasimatymas nebūtų pro sovietines akis praslydęs nepastebėtas.

Birželio 10 buvo gauta iš Kauno žinia, kad rytojaus dieną lektuvu atvyksta į Maskvą mūsų užsienio reikalų ministeris J. Urbšys, atsiveždamas valstybės prezidento ypatingą pareiškimą, kuriuo tikėtasi išsklaidyti visus Sov. Sąjungos vyriausybės nepasitikėjimo šešėlius, kad būtų galima atspalaiduoti nuo įtampos, kuri mus slėgė nuo anos gegužės 25 dienos, kai Molotovas taip įžūliai sviedė nepagrįstus kaltinimus.

Birželio 11 popiet nuvykę į Maskvos aerodromą, vėl pamatėm visur Lietuvos ir Sov. Sąjungos iškeltas vėliavas, tartum jie būtų laukę mūsų užsienio reik. ministerio derama pagarba ir be jokios klastos.

Trečias susitikimas Kremliuje

Tą pačią dieną apie 11 val. vakare, kaip paprastai, įvyko trečias mūsų delegacijos pasikalbėjimas Kremliuje su tuo pačiu Molotovu ir užtruko kiek ilgiau. Mūsų valstybės prezidento asmeninis raštas Sov. Sąjungos vyriausybei, adresuotas Kalinino vardu, buvo susitikimo metu įteiktas per Molotovą. Tačiau ir tas trečiasis pasikalbėjimas, kuriame iš lietuvių dalyvavo Merkys, Urbšys ir Natkevičius, o iš rusų — Molotovas ir Pozdniakovas, iš esmės reikalo nebeįpakeitė.

Kai mūsų delegacija po pusiaunakčio sugrįžo iš Kremliaus, man buvo pranešta, kad rytojaus dieną su A. Merkiu turėsiu lektuvu grįžti į Kauną. Urbšys su gen. Reklaičiu grįšią kiek vėliau.

(Bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

Toki mačiau Stasi Pilką

VITALIS ŽUKAUSKAS

Atmintin atklysta Kaunas. Mažas šiandien patapęs, kai po sietelį šiek tiek pasibastai, bet toks savas, toks mielas. Užlipai ant Vytauto kalno — Kaunas kaip ant delno: Iguolos bažnyčios storos bonios, Karo muzėjus, Kauno senamiesčio bokštai. Tiltas. Ant kalno Technikos fakulteto rūmai. Nemunas su Nerim glėbėsčiuojas. Ispūdin ga.

Laisvės alėja, nelyginant Main Streetas amerikoniškuose miestuose. Zmonės niekur nesukuba. Vienas kitą daugiau ar mažiau pažįsta.

Kaunas pažįsta Pilką, Pilka — Kauną. Mat, Kaunas nedidutis, malonus, mielas.

— Žiūrėkit, artistas Pilka eina! — atkreipdavau gimnazijos draugų dėmesį.

— Pažįsti?
— Ne! Mačiau "Prieš srovę". Jis ten vaidina dvarininką, "pykšt kebekšt i do torby".

Praeidavo aukštas ponas. Elegantiškas — su getrais. Sveikindavosi su man nepažįstamais, skrybėlę keldavo, per juosmenį kiek linktelėdavo, nusišypsodavo, o skrybėlę laikydavo aukštai iškeles. Ilgai laikydavo. Pasveikintasis jau būdavo tolokai paėjęs. Mandagus atrodydavo.

Patikdavo mums gimnazistams toks sveikinimo būdas. Gaila, kad tam netiko uniforminės mūsų kepurės.

Po dramos spektaklių, kol per miesto sodą pasiekdavo Laisvės alėją, publika garsiai dalindavosi išpužiais:

— Gaila man to grafo — toks senas, o jo niekas nenori suprasti.

— Dabar nauji žmonės! Ne jiems senus suprasti...

— Pilka! Ne vaidinti, o būti diplomatu.

Daug kritikos ir panegirikos aktoriams girdėjo miesto sodas. Daug ir Pilka! teko.

Laikas prabėgo. Eįau laikyti įstojamųjų egzaminų į dramos studiją. Neramu. Renkasi artistai — egzaminatoriai. Pilka jų tarpe. Papirosas kandiklyje. Rūko, kalbasi su kitais. Juokauja.

STASYS PILKA

Bepig jam juoktis ir į mus pilnus baimės žiūrėti!

Egzaminatoriai sueina į kambarį, ant kurio durų balta emaliuota iškabėlė: "Skaitykla". Pilka įeina paskutinis, apmetęs žvilgsniu naujokus ir pamojęs ranka: sekėmės!

Po egzaminų įvairiomis nuotakomis skirstomės. Pilka vėl rūko papirosą iš kandiklio, vėl

apžvelgia išlaikiusius ir neišlaikiusius.

Dramos studijos lektorių tarpe, be P. Kubertavičiaus, J. Monkevičiaus, St. Petraičio, E. Žalinkevičaitės - Petruskienės, A. Mackevičiaus, Ig. Balčiūno, A. Kupsto, Zuko, J. Dambrauskos, yra ir St. Pilka. Jis dėsto kostiumų ir kultūros istoriją. Įdomios buvo tos jo paskaitos.

BUTKŲ JUZĖ PRISIMINUS

Balandžio 22 suėjo 15 metų, kaip Klaipėdoje mirė poetas Juozas Butkus, pasirašinęs Butkų Juzės slapyvardžiu. Tai buvo žmogus originalas, neramus, linkęs maištauti ir dėl to kitų buvo dažnai nesuprastas. Savo draugams buvo bičiuliškas, prasiverdavo su visu žemaitišku nuoširdumu ir sąmojom.

Butkų Juzė buvo gimęs 1893 liepos 15 Pažvelsių km., Kulių valsčiuje, Kretingos apskr. Neturtingo ūkininko vaikas. Iki 15 metų amžiaus ganė svetimus gyvulius ir mokė kitas vaikus skaityti. Gargžduose baigė pradžios mokyklą. Liepojuje išmoko karpiaus amato ir mokėsi savimokos keliu. Jau tuo metu įsitraukė į lietuviškus vaidinimus. 1910 įstojo į Telšių progimnaziją, karo metu pasitraukė į Rusiją, Voroneže 1917 baigė lietuvių gimnaziją. Pokario metais studijavo Berlyne ir 1924 baigė Jenos universitetą.

Nuo gimnazijos laikų simpatizavo socialistams revoliucionieriams, buvo nekartą areštuotas, kalintas. Nepriklausomos Lietuvos laikais dėl savo radikalių pažiūrų buvo išvykęs Amerikon, bet ir čia nepritapo. Grįžęs vertėsi įvairiais darbais: ūkininkavo, mokytojavo, tarnavo spaustuose, bibliotekose. Antram bolševikmety tvarkė Telšių muzėjų, vėliau Pedagoginiam institute Klaipėdoje dėstė lietuvių kalbą. Klaipėdoje ir mirė. Palaidotas Telšiuose.

Per savo gyvenimą Butkų Ju-

zė reikėsi dviem kryptim: kaip lietuviškų vaidinimų organizatorius ir kaip poetas. Ypač jis mėgo teatrą, jam rašė veikaliukus, monologus, organizavo vaidinimus. Savo ūkyje ūkininkaudamas, buvo įsitaisęs teatrą. Ugdė teatro meilę ūkininkų tarpe.

Savo poeziją skyrė daugiausiai žemaičių žemei, kurią giliai mylėjo. Tai buvo savo žemaitiško krašto, savo gamtos ir darbo žmogaus dainius. Bolševikam nebuvo priimtinas kaip tik dėl tos krašto meilės. Buvo priverstas savo eilėraščių dar perredaguoti. Bolševikai jį priverė parašyti ir veikalą "Žiemkenciai pavasarį". Vėliau šį veikalą komunistiniai kritikai labai suniekino, apkaltino buržuazinę nacionalistinę idėjom.

Butkų Juzė buvo tipingas žemaitis, visą laiką stengėsi kalbėti žemaitiškai. Žemaitiškai yra parašęs eilę kūrinių: eilėraščių, monologų. Tuose kūriniuose yra daug humoro, graudaus lirizmo, gilios žemaičių senovės ir savo krašto meilės.

A. D.

BUTKŲ JUZĖ

Žemaičių žemei

*Kad laime istengtum žydėti —
krauju tave laistau krūtinės;
keliai kad būt tavo žvaigždėti —
negaila būties akmeninės.*

*Jei žemėje dargana siaučia
ir žiaurus aplanko ją vėjai,
mūs brolių belieka vien griaučiai —
neliūskime, brangūs arėjai!*

*Mylėkime savąją šalį,
kas vargstančių verksmą tik girdi,
Kas žemei teisingas, tas gali
už žmones prarasti net širdį.*

*Gavau atostogų — ir sudie mano broliai!
Stai mano pilies raktai, nes jau gėsta žiburys,
Kuris tamsųjį kapą apšviesdavo.
Mirtis baldžias in mano duris — aš savo viešniai
Paskleisiu po kojų visą mano pavasario sėją.
Vasaros naktis ir ankstybąją piūtį.
Ateina, jau ateina prisakymas — ir aš kelionei
Pasirengęs.*

*— Durys prasivėrė, vienas akių žiburys —
Ir mano gyvenimas — jau nebe mano.*

KODĖL MŪŠŲ KNYGAS MAŽAI KAS BEPERKA?

DR. P. MAČIULIS

Ir tie yra išmarginti ne visuomet estetiškais vaizdeliais, kad tik pirkėją suntriguotų...

Dabar žvilgtelėkim į mūsų leidyklas, ir, ranką pridėję prie širdies, pasisakykime, ar mes jau taip labai stengiamės gražiai ir patraukliai išleisti knygas ne tik sava išore, bet ir vidaus paruošimu: popierius, spaudos darbas, surišimas į brošiūrą ir tt. Tiesa, tai technikinė knygos pusė, bet ir ji labai svarbi pirkėjui, sudarinėjančiam savo namų knygynėlį.

Kartą nusiskundžiau Nidos klubo leidyklai Londone dėl prasto subrošiūravimo. Nedaug kas tepagerėjo: jie sakosi, už tokią kainą, kaip prenumeratoriams parduoda, negali daro geriau atlikti. Veik tą patį prikišama čia Morkūno spaustuvei. Būčiau neteisus visoms leidykloms priekaištaudamas. Seserys Putname, pranciškonai Brooklyne, marijonai Chicagoje jau visai padoriai išleidžia knygas. Tobulybei, aišku, nėra jokių ribų.

Bet, kas svarbiausia, kad žmonės imtų knygą į rankas ir ją skaitytų, tai reikalingas jos deramas skaitytojams pristatymas, arba kaip esam pratę išsireikšti, — recenzija.

Stai šio, mano supratimu, paties svarbiausio dalyko dažnai mūsų knygai labai stinga. Senų įpročių knygų leidyklos naujai išleista knygą siunčia į periodinės spaudos redakcijas su

trafaretiniu prašymu — prašome parencizuoti. Tik tos redakcijos knygų recenzuoti labai nepuola, nes reikia daug laiko ir kruopštaus darbo, o atsilyginti už jį leidyklos nesusipranta.

Atsiūsta recenzijai knyga nėra joks recenzentui atlyginimas už sugaištą laiką. Jei vienas kitas dvasiškis, neperdaug surištas pareigomis, ir galėtų parencizuoti dvasinio turinio kokį leidinį be jokio atlyginimo, žinoma, būtų jam didelis ačiū, bet ar daug tokių susiras? Norėtųsi, kad čia būtų kitaip. Suprantama, kad negalima kienu nors panegirikos dėl knygos pasirodymo fakto laikyti recenzija, o dar keisčiau, kai kitas, panegirikos nesulaukęs ir paskaitęs teisingas pastabas, pro padidinamąjį stiklą išvelgia recenzijoje tulžį vieton rašalo!

Chicago Daily Tribune kiekvieną sekmadienį duoda bent 6-8 puslapių atskirą priedą, kur trumpai sutraukiamas knygų turinys. Mes visai skirtingai galvojame, kad užtenka paskelbti knygos atpiginimo mėnesį, suminėti knygų pavadinimus ir kainas, ir žmonės puls glėbiais knygas pirkti. Čia manding ir daroma didelė klaida pačių savęs apgadinėjimu.

Knygą būtina skaitytojui parodyti suglaustoje formoje, pasisakant dėl jos patrauklių, gerų savybių, bet kartu suminint ir jos silpnąsias vietas. Tuomet skaitytojas žinos, ką perka, arba susiras sau tinkamą knygą pagal jos turinį ir tikslą.

Keturių lietuvių kūryba angliškai

Siomis dienomis išeina iš spaudos naujas lietuvių kūrybos pluoštas anglų kalba — "Lithuanian Quartet", kurį sudaro Aloyzo Barono "Akloji gatvė", "Šeštoji karta" ir "Estafetė"; Mariaus Katiliškio "Kie no pusėje Dievas", Algirdo Landsbergio "Zodžiai, gražieji žodžiai" ir Igno Šeiniiaus "Vyskupas ir velnias".

Amerikiečių rašytojas ir "The Literary Review" redaktorius prof. Charles Angoff savo įvade pabrėžia, kad šis rinkinys yra aukštos literatūrinės vertės ir džiaugiasi, kad dabartinėje Amerikos literatūrinėje

scenoje pasirodo vis daugiau lietuvių beletristinės kūrybos.

Kūrinis vertė į anglų kalbą Danutė Brazytė, Pranas Jančius, Algirdas Landsbergis, Clark Mills, Raphael Sealey ir Milton Stark. Rinkinį redagavo Stepas Zobarskas. Išleido Maryland Books (Box 266, Wall St. Station, New York 5, N. Y.) Irišta kietais drobiniais apdais. Dail. Povilo Osmolskio aplankas. Kaina 4 95 dol.

"Lithuanian Quartet" yra neabejotinai vertingas dabar jau išsisėmusios "Selected Lithuanian Short Stories" II-sios laidos papildinys.

Buvo ne sausų žinių pedagogas, į savo dėstomą dalyką įdomiai įpindavo įvykius ir žmones. Kartais pavykdavo išprašyti iš jo pasakojimų apie nuotykius scenoje, apie keliones po Ameriką, po užsienius.

"Skaitykloje", kur būdavo studijos pamokos, buvo prisiglaudusi ir teatro archyvo dalis. Kaip Pilka mėgo tą kampe! Dažnai ten jį tekdavo užtikti beverčiant aplankus, kartotekoje ko nors ieškant. Kokiu pedantiškumu jis jas dėliojo. Ten buvo lietuviškojo teatro praeitis, kurią bandė išsaugoti.

Karo metas, okupacija, nedateklūs palietė ir aktorius. Buvo juokaujama, jog provincija neturi meninių pramogų, bet turi riebalų, o miestas neturi riebalų, nors nestinga pramogų. Kaip nors reikėtų suderinti. Išėitis buvo surasta: gimė ryžtas su menu vykti ten, kur yra riebalai.

1943 metų vasarą užuot atostogavę kaimuose ar Palangoje, aktoriai nutarė "pasilsėti" provincijoje. Iš Kauno teatro susi-

(nukelta į 5 psl.)

ST. PILKA gen. Gedgauto vaidmeny A. Vienuolio veikalė "1831 metai".

Portugalų žurnalas apie Čiurlionį

Apie Čiurlionį straipsnį atsispausdino Portugalijos liuksusinis žurnalas Coloquino, Revista de Artes e Letras. Straipsnis pavadintas "Antes de Kandinsky?", jo autorius Mario Dionsio, Ijlsabonos universiteto profesorius, daug rašęs moderniojo meno klausimais. Straipsnis pailiustruotas trim Čiurlionio paveikslais ir Čiurlionio portretu, Jonyno išraižytu medyje. Čiurlioniu susidomėjo per

Lituanus žurnalą, kuris buvo skyręs visą numerį jo kūrybai. Tada Coloquio žurnalas kreipėsi į Lituanus ir prašė iliustracijų. Reikia pasidžiaugti šia Lituanus žurnalo veikla, kad taip plačiai išgarsino lietuvių dailininko kūrybą. Coloquio žurnalas spausdinamas giliauspaudėje, gausiai iliustruojamas ir skoningai tvarkomas. Jis siunčiamas ir į portugaliskai kalbančius kraštus.

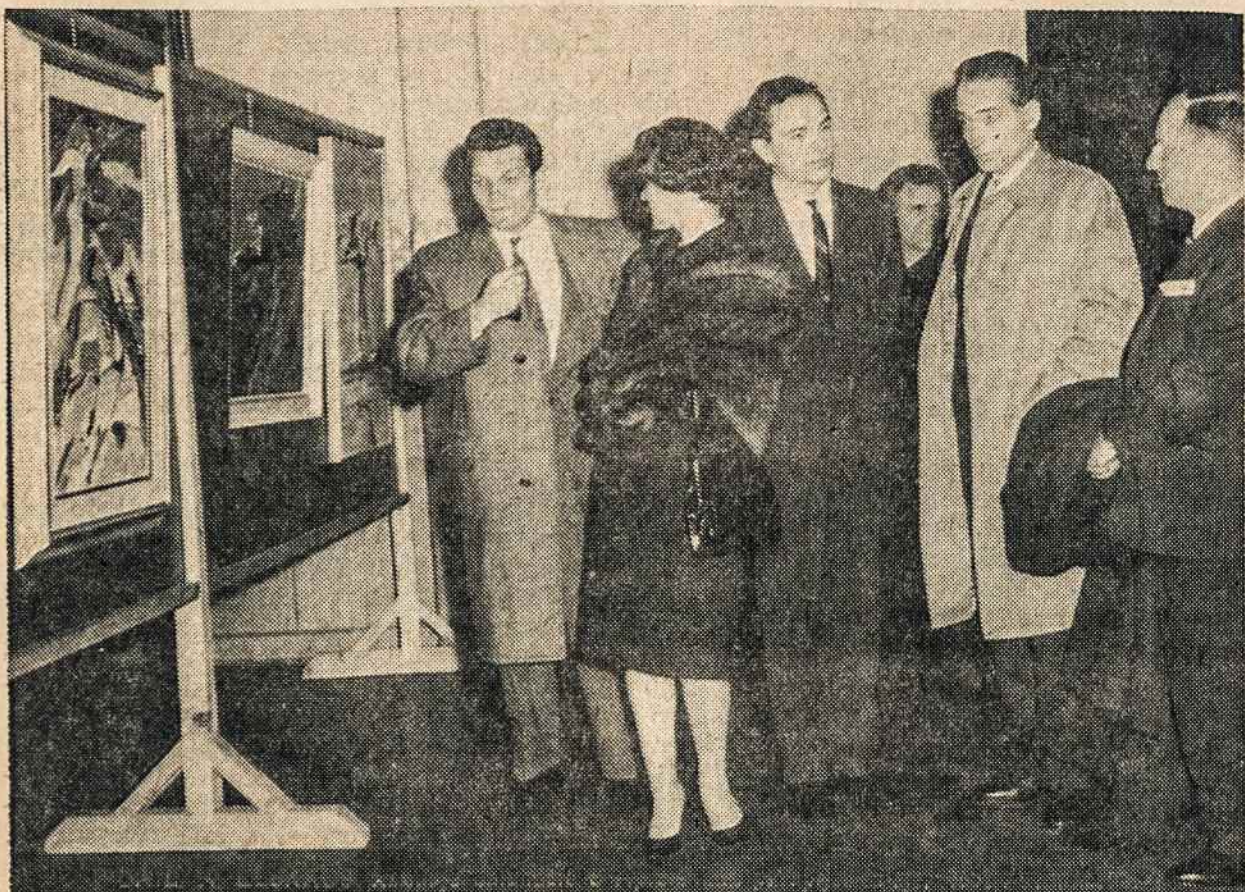
ATSIŪSTA PAMINĖTI

Jurgis Gliuda — IKARO SONATA. romanas, išleido Nidos knygų klubas Londone 1961 m., 194 psl., kaina 1,50 dol.

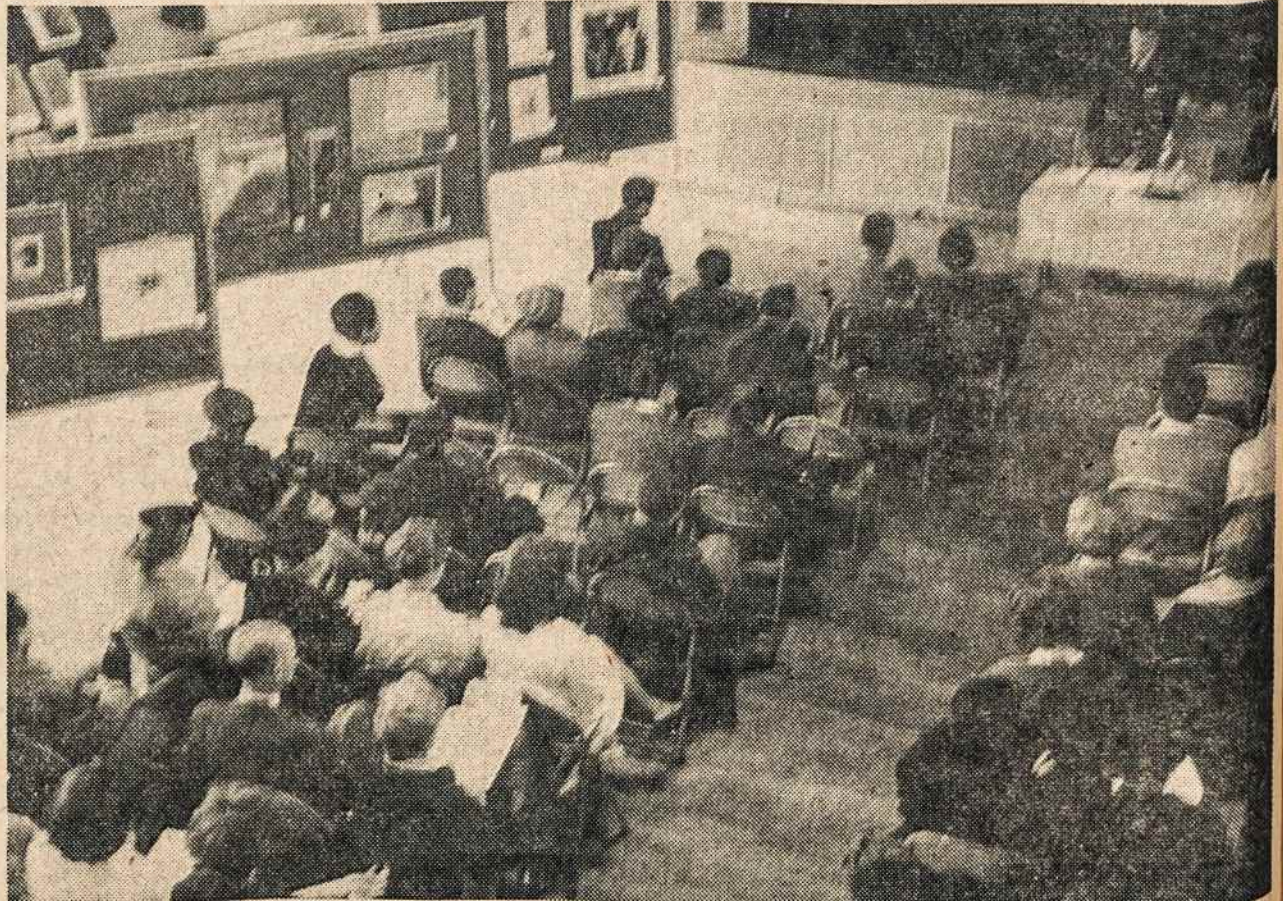
Liūnė Sūtema — NEBĖRA NIEKO SVETIMO, eilėraščių, išleido jūrų skautijos Gintaro korporacija, aplankas Dalios Lukošūnaitės, 60 psl., įrišta į kietus viršelius, kaina nepažymėta.

H. Tautvaišienė — TAUTŲ KAPINYNAS SIBIRO TUNDROJE, išleista Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos Literatūros Fondo lėšomis, 134 psl., kaina 1,25 dol.

THE BALTIC REVIEW, nr. 24. Žurnalą leidžia Pabaltijo kraštų laisvės komitetai. Iš lietuvių rašo: Vaclovas Sidzikauskas — Baltų sukaktys, Albertas N. Tūralis — Baltų uostai, V. Rastenis — Mokesčiai baltams, A. Trimakas — Lietuvos nepriklausomybės šventė.

DAIL. A. ELSKAUS parodoje balandžio 8 Apreiškimo parapijos salėje. Nuotr. V. Maželis.

JAUNŲJŲ dailininkų parodoje kalba dail. Pr. Lapė balandžio 14 Apreiškimo parapijos salėje. Nuotr. V. Maželis.

Dvi mergaitės nutrenkia Staliną

Gegužės pirmoji 1941 metais Lietuvoje

Jos abi buvo dar jaunos mergaitės, dar vaikų amžiaus, bet širdies gilumoje slėpė neapykantą svetimiesiems. Abi jos matė savo žemės karijus ir kaip paskui užėjo svetimieji, kažkokie bastūnai, purvini, aprūkę. Viena buvo iš gausios šeimos, kita iš vidutinės, bet nė viena nebuvo iš "buožių". Abi augo kartu, gyveno abipus kelio. Viena antra pasitikėjo.

O žmonės pradėjo bijoti vienas kito. Netyčia išsprūdęs žodis galėjo daug pikto pridaryti. Abi tos mergaitės kalbėjos tyliai, kaip naujasis šeiminkas čia nekenčiamas. Ką jos darys, nežinojo. Net nesu-prato gerai, kodėl žmonėm atima žemė, lietuvius išveža, o atgabena rusus.

Viena dar lankė pradžios mokyklą. Pasakojo, kaip nuėmė lietuvių paveikslus ir pakabino kažkokius nepažįstamus. Reikėjo mokytis svetimųjų istorijos. Vėliau mokytoja buvo iškvies-ta į kursus ir niekada nebe-grižo.

Artėjo gegužės pirmoji.

Visur buvo rašomi plakatai ant raudonos medžiagos. Ir

mokykla buvo išpuošta raudonom vėliavom. Buvo mitinguo-jama ir dėkojama draugui, mokytojui, tėvui ir vadui Stalinui. Už laisvę...

Geležinkelio stotyje, šalimai kurios gyveno, dar nebuvo partinių. Tad atvažiavo partinis iš miestelio atlaikyti "Stalino pamaldų". Taip mitingus vadino vietos žmonės. Turėjo susirinkti visi. Po visų kalbų ir išpa-reigojimų buvo parašytas laiškas "vadui". Parašė vienas partinis visų vardu.

Į vakarus nuo stoties, giliam klony, buvo du nameliai. Vienas iš jų buvo laisvas, antrame gyveno geležinkeliečių šeima. Tam namelyje ir buvo įrengtas "raudonasis kampelis".

Prie pat namo iš vakarų ir šiaurės telkšojo bala, o rytų pusėje buvo antras namas. Iš jo galima buvo matyti, kas ateina į raudonąjį kampelį.

Kiek toliau abu namus supė augalotės pušų miškelis. Pietų pusėje buvo stoti pakrantė. Atrodė, kad iš ten niekas negali priėti nepastebėtas.

Tuo metu buvo plėšiamos vėliavos, draskomi vadų pa-

veiksmai — ir kaltų nebuvo. Reikėjo saugotis tokių "liaudies priešų". Ir anas geležinkelietis turėjo saugoti raudonąjį kampelį, kad niekas neatstiktų.

—Gegužės pirmos vidurdienį per mišką ėjo dvi mergaitės.

Jom galėjo būti apie 13 metų. Buvo basos, paprastai ap-sirengusios, nekreipė kitų dėmesio. Tyliai dainavo, jei matė ką priešais ateinant.

Priėjo raudonąjį kampelį ir rado ten mitingą. Pilna žmonių. Tegul jie čia kalba. Eina toliau. Pasiekė stotį. Grįždamos sutiko kažkokį nepažįstamą vyrą, kuris laikė rankoje raštų pluoštą ir knygą. Tai buvo mitingo vedėjas. Iš jo veido buvo galima suprasti, kad jam nepasisekė kalbos apie naująjį "rojų".

Už jo ėjo būrelis vyrų. Rimti, susimastę, tyliai apie kažką kalbėjosi. Matyti, nei vienas netyčia pažadais ir nesidžiaugė nepažįstais šeiminkais. Mergaitės pasveikino vyrus. Jie atsakė, bet nekreipė dėmesio. Kiekvienas turėjo savo rūpestį.

Pasibaigus mitingui, raudonasis kampelis liko tuščias.

Aplinkui tylu. Tik kartais paukštelis sučiauška, strykteli voveraitė nuo vienos šakos ant kitos. Gamtos jos nebijo; bijo tik žmogaus išdavi-dija. Ir visi mokėjo išvyktoje laikytis, reprezentuoti ir savąjį teatrą atstovauti.

Anuo metu suorganizuoti tokią išvyką buvo sunku ir pati išvyka buvo kietas darbas. Sunku buvo su susisiekimo priemonėmis: viskas karui, bet ne menui. Tačiau Pilkos pažin-tys plačios. Jis gauna iš "Mais-to" fabriko transporto skyriaus direktoriaus pažadą, jog reikiama dieną prie teatro bus sunk-vežimis. Siunčia, mat, tuščius sunkvežimius į provinciją, kad į Kauną grįžtų pilni su gyva ir negyva mėsa.

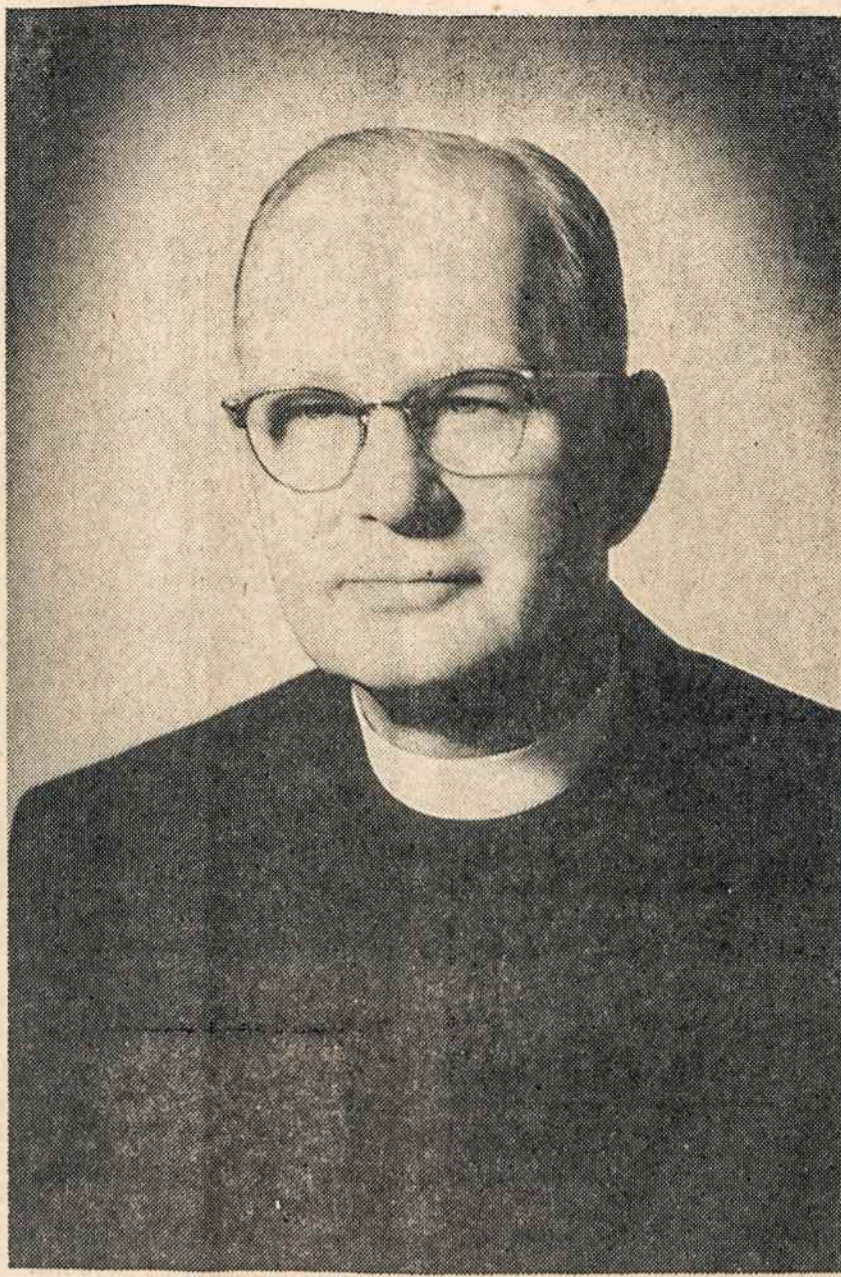
Ant kelio stovėti ir laukti negalima. Pastebės. Dar nu-temps kur nors ir turės tėvai atsakyti. Vikriai šoko per šakas ir pakrantę, bėgo į priešingą namo pusę. Jei kas ir būtų matęs, būtų tik pagalvojęs, kad tai vaikiškos išdaigos.

Jos greit apėjo balą pro kam-pą, kad jų nematytų iš langų. Reikėjo bristi per vandenį. Jis šaltas. Bet buvo toks nerimas, kad nejautė.

Išbridusios iš vandens apsi-žvalgė. Nieko nematyti. Dabar reikia šokti prie raudonojo kampelio durų. Jei bus užra-kintos, mėgins per langą. Vy-resnioji atsargiai patraukė duris ir akys nušvito — durys neužrakintos. Raktai buvo pas partijos atstovą. Šis po nepasi-sekusios kalbos išėjo, išsineš-damas raktus. Geležinkelietis, gyvenęs gretimam name, tuoj pastebėjo, kad kampelis neuž-rakintas. Nuėjo stotin pasim-ti raktų, kad mitingo vedėjas jų neišsivežtų. Nė nepagalvojo, kad kas pasinaudos tuo trumpu laiku. O vis dėlto pasinau-dojo.

(nukelta iš 7 psl.)

(Bus daugiau)

KUN. KAZIMIERAS RAKAUSKAS

Sidabrinis jubiliejus N. Philadelphijoje

Gegužės 6 šventiausios Jė-zaus širdies parapijiečiai mini 25 metų kunigystės jubiliejų sa-vo mylimo klebono kun. Kazimiero Rakausko, kuris jau dešimts metų šioje parapijoje klebonauja. Jubiliasas, asistuoja-mas daugelio svečių kunigų, at-laikys iškilmingas padėkos mi-šias.

Kun. K. Rakauskas yra gerai pažįstamas ir labai mylimas sa-vo parapijiečių. Jisai per šį dešimtmetį sugebėjo būti savo pa-rapijiečiams tikras Kristus apaš-talas. Džiaugsmo valandomis džiaugėsi su savo parapijiečiais, skausmo momentais liūdėjo su jais. Visur ir visada pasižymė-jo kaip šventas, uolus ir suman-us kunigas.

Kun. K. Rakauskas, antras iš dešimties vaikų, gimė 1906 lie-pos 12 Du Bois, Pa. Buvo pakri-kštytas šv. Juozapo lietuvių bažnyčioje, kur jo tėvai, Jonas ir Ieva Dovisaitytė 1904 priė-mė moterystės sakramentą. Jo tėvelis apleido Veisiejų parapi-ją, Sūduva, 1901 metais ir pa-siekė Amerikos krantus. Moti-na buvo gimusi Shenandoah, Pa. Baigęs šv. Kotrynos para-pijos mokyklą ir aukštesnį mokslą, įstojo į šv. Bonaventū-ro pranciškonų kolegiją Olean, N. Y. Baigęs kolegiją suma-kom laude pažymiu, toliau mo-kėsi kunigų seminarijoje. Po trejų metų, Philadelphijos vys-

Nors kun. Kazimieras Ra-kauskas nėra matęs Lietuvos, bet moka puikiai lietuviškai ir yra pamilęs savo tėvų kraštą, nuolatos darbuojasi rengdamas lietuvių dienas, Vasario 16 mi-nėjimus, nenuilstamai dirba su Lietuvos vyčiais. Jo klebonija yra išpuošta lietuvių meninin-gų paveikslais, kambariai — pilni lietuviškų knygų ir lietu-viškų laikraščių. Nepaprastai mėgsta ir lietuviškas dainas.

Minint šį sidabrinį jubiliejų ne tik parapijiečiai, bet ir visi lietuviai linki kleb. kun. K. Ra-kauskui nenuilstamai darbuotis sielų ir Lietuvos gerovei (G.)

AIDOS OPEROS triumfo scena. Nuotr. V. Juknevičius.

Amerikos liet. kat. istorijos reikalu

Amerikos lietuvių katalikų istorijai parašyti, kaip žinoma, prieš keleris metus sudaryta komisija remiama Kunigų Vienybės. Surinkus gausiai medžiagos apie atskiras parapijas, darbas laikinai sustojo, komi-sijos nariam įsijungus į kitus darbus ir rūpesčius.

Po ilgesnės pertraukos, ba-landžio 25 Darbininko redakci-joje susirinkta posėdžio tiem komisijos nariam, kurie tuo me-tu buvo New Yorke. Posėdyje dalyvavo kan. J. Končius, Tėv. V. Gidžiūnas, O.F.M., dr. A. Kučas ir S. Sužiedėlis; trūko prel. Pr. Juro ir kun. J. Karaliaus.

Pusiau formaliam posėdyje, nes stigo viso komisijos sąsta-to, buvo nusistatyta darba kiek galima paskubinti ir dvejų me-tų laikotarpyje paruošti abu nu-matytus istorijos tomus: vieną — apžvalginį (lietuvių išsikūri-mas Amerikoje ir lietuvių katalikų visuomeninė, kultūrinė, tautinė bei religinė veikla), o antrą — alfabetinį apie para-pijas, kurių dauguma medžiaga yra jau susiuntusios. Nutarta dar kartą kreiptis į tas para-pijas, kurios į pirmus ragini-mus visai neatsiliepė.

Šio darbo leidimui skirti pi-nigai (apie 3,000 dol.) tebeguli banke. Komisijos išdininuku yra prel. Pr. Juras, pirminin-ku — prof. dr. A. Kučas.

Norwood, Mass.

Šiais metais Norwood'o lietu-vių šv. Jurgio parapija švenčia 50 metų sukaktį. Jai atžymėti yra susidaręs komitetas: pirmi-ninkaujama Bronius Kudirka, sū-nus pirmojo parapijos steigėjo ir šv. Jurgio bažnyčios statyto-jo Vinco Kudirkos. Komitetas, glaudžiai bendradarbiaudamas su klebonu kun. Feliksui E. Nor-butui ir vikaru kun. Aloyzu Klimu, rūpinasi, kad parapijos aukštinė sukaktis būtų tinkamai paminėta. Be kitų rūpesčių, su-sijusių su jubiliejum, stengiamasi kuo išpūdingiausiai paruošti įvairius parengimus, kurių šiais metais bus keletas.

Gegužės 4, penktadienį, nuo 8-12 val. vakaro, ELKS salėje Norwoode rengiami parapijos pavasario šokiai; jų pravedimu rūpinasi Valentinas Balutis. Šo-kiams gros puikus septynių mu-zikantų Frank Gubala orkest-ras iš Providence, R. I. Įėjimas — vienas doleris. Kava ir pyragaičiai bus duodami nemokamai. Ištroškę galėsit atsi-gaivinti ELKS bufete. Bus ir kitokių įvairumų. Mielai kvie-čiami visi iš toli ir arti. Bi-lietus (tiketus) prašome išigyti iš anksto jei galit; jų bus ga-lima gauti ir prie įėjimo.

Bronius Kovas

IS VISUR

— Maironio minėjimą Los Angeles ruošia Lietuvių Dienų žurnalo redakcija. Minėjimas įvyks šv. Kazimiero parapijos salėje gegužės 27. Bus rodomi spalvoti paveikslai iš Maironio gyvenimo ir meninė programa.

— Vasario 16 gimnazijoje nauji mokslo metai prasideda gegužės 2. Vokietijoje iš se-niau yra tokia tvarka, kad mokslo metai baigiami ir nau-ji pradunami pavasarį.

— Dr. Adolfo Šapokos, mi-rusio prieš metus Torontė, stambus veikalas apie senąjį Vilnių yra rengiamas spauda. Veikalas buvo Aidų žurnalo premijuotas. Leidimu rūpinasi lietuvių pranciškonų Priskėli-mo parapija Torontė, Kanado-je. Spaudos darbą apsiėmė at-likti Darbininko spaustuvė Brooklyne.

— Eugenijus Bartkus, Alto vicepirmininkas, atstovaujās Lietuvių Tautinei Sąjungai, Dir-vos laikraštyje balandžio 25 paskelbė pareiškimą, kuriame sako, kad Alto Vykdomojo Ko-miteto išsiuntinėtą pasisaky-mas dėl lietuvių delegacijos Baltuose Rūmuose "nebuvo Ta-rybos Vykdomojo Komiteto ar Tarybos Centro Valdybos pri-mantas. Todėl tai pasisakymą lai-kau privačią Dr. Pijaus Grigai-čio nuomonę".

— Springfield Daily News savo vedamajame prisiminė, kaip Lietuvoje persekiojama re-ligija, kaip išstremiami kunigai ir vyskupai, iš Sovietų Sąjūdos Lit-va pacituojama komunistų par-tijos sekretoriaus A. S. Bara-kausko antireliginė kalba.

— Kun. dr. Titas Narbutas, šv. Kryžiaus lietuvių parapijos klebonas, Dayton, Ohio, gegu-žės 20 dieną švenčia savo ku-nigystės sidabrinį jubiliejų. Ku-nigų seminariją baigė Kaune 1937, dirbo Panevėžio vyskupi-joje. Tremties metais studijās gilino Romoje ir įsigijo teolo-gijos doktoratą. Šiuo metu re-daguoją Kunigų Vienybės lei-džiamą žurnalą "Lux Christi".

— Dr. Jonas Balys gegužės 6, sekmadienį, 4 val. popiet, Philadelphijoje, lietuvių banko patalpose (202 N. Broad St.) skaitys paskaitą tema: "Lietu-vių dainos", pailustruodamas į juosteles išrašytų dainų pavyz-džiais. Lietuviškoji visuomenė kviečiama ateiti šios įdomios ir vertingos paskaitos paklausyti.

SVENTĖ PUTNAME

Putnamo moksleivės, studen-tės ir Bostono studentai ateiti-ninkai nuoširdžiai kviečia į sa-vo metinę šventę gegužės 6, sekmadienį, Nekaltai Pradėto-sios Marijos seserų sodyboje. Šventė prasidės ryte 8 val. mi-šiom ir bendra komuniņa. Mi-šias aukos kun. V. Martinkus. Popiet 2 val. bus iškilmingas susirinkimas, ateitininkiškas pa-žadėjimas ir arch. Arvydo Barzduko iš Washingtono pas-kaityta. Bus meninė progra-ma. Pavakarėje 4 val. geguži-nės pamaldos. 5 val. vaišės ir 6 val. pasilinksminimas su šo-kiais ir dainomis.

ELEMENTORIUS Ė

išmokys vaikus lengviausiai skaityti Paruošė žinomas pedago-gas Ignas Malėnas pačiu naujiausiu metodu. Vaikus galima pradėti mo-kyti skaityti jau 4 metų, kai tik susidomi skaitymu. Elementorius yra gausiai iliustruotas dail. V. Siman-kevičiaus spalvotais pieši-niais. Išleido Ateitis Brook-lyne, N. Y. Spaudė salezie-čių spaustuvė Italijoje. Kai-na \$2.50. Gaunama adresu: ATEITIS, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y., ir pas platin-tojus.

TRUMPAI ir AIŠKIAI

KITI KRAŠTAI, KITI PAPROČIAI

Amerikoje: Policininkas su laiko praeivį, einantį skersai gatvę priešais raudoną šviesą. "Geriau daugiau taip nedaryk tamsta", kalbėjo jis, išrašydamas "tikietą". "Trys toki atsitikimai per metus, ir mes atsimume tamstai batus".

Persijoje: Policininkas mano, kad pinigine bauda netinkama. Jis ima nusikaltusį pėstininką į savo sankvežimį, išveža už miesto 15 kilometrų ir paleidžia pėsčią namo.

ŠIO AMŽIAUS DIALOGAI

Senyvas konservatyvus ponas važinėdavo tik senais automobiliais. Bet sykį sugalvojo ir nusipirko naują sportinį automobilį. Pargabeno, parodė žmonai ir klausia, kaip jai patinka. Ji įvertino: "Iš pradžių buvo atskiros lovos, paskui atskiri miegamieji, o dabar ir atskiros sėdynės".

Amerikos indėnas stovėjo ant kalvos ir žiūrėjo į slėnį po kojom. Paskui pratarė sūnui: "Vieną dieną, mano sūnau, šita šalis vėl priklausys mum. Baltasis žmogus išsikels į mėnulį".

Vicėprezidentas Johnsonas, lankydamasis indėnų rezervate, gavęs laišką, kuriame buvęs įspėjimas: "Saugokitės, kad griežtai būtų laikomasi imigracijos taisyklių. Mes, indėnai, savo laiku buvom tuo reikalu per daug nerūpestingi".

Liaudies milicininkas rytų Berlyne pastebėjo, kad turistai nori fotografuoti. Milicininkas priėjo ir įspėjo, kad to nedarytų. "Čia yra laisvasis Berlynas. Čia fotografuoti draudžiama".

Švedijoje gimęs aušęs ūkininkas rengėsi priimti Amerikos pilietybę. Egzaminatorius teiravosi:

— Ar tamsta patenkintas Amerikos valdymo sistema?

— Nevisai, — atsakė, — pageidaučiau daugiau lytaus.

— Vyras klausia žmonos:

— O kokias gi progas kviečia mus į pietus?

— Ponios Gražinos garbei, kuri vėl švenčia savo dvidešimt devynerių metų sukaktį.

Lietuviškos dainos ir šokiai, nauja Hi Fi ilgo grojimo plokštelė su lietuvišku A. Jezavito orkestru, su aktorių K. Vasilausko ir V. Zukausko tekstais, dainuoja A. Nyvienė ir O. Miliauskaitė. Plokštelės kaina 4,50 dol. Plokštelėje yra 12 dalykų: noriu miego, bernų šokis, polka, kaip gi gražus, šalta žiemuzė, klumpakojis, polka, ei DP, Bridgeporto polka, pas darželį trys mergelės, dūdukų polka, valsas, per Atlantą.

Trys ilgo grojimo Hi Fi plokštelės už 10 dol. Perkant atskirai, viena 4 dol. Vienoj plokštelėje su orkestru įgauta 12 polkų. Rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

ILGO GROJIMO LIET. PLOKŠTELĖS (Long Play Hi-Fi Lithuanian Records)

Table listing various Lithuanian records and their prices, including titles like '20 operų arijų', 'Mano Lietuvos prisiminimai', etc.

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE 910 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.

CLEVELANDO miesto tarybos narys Katalinas, kandidatas į JAV atstovų rūmus Joseph P. Mull-Muliolis, Ohio gubern. M. V. DiSalle, kandidatas į Ohio senatą John DeRighter-Diraitis, Jonas Nasvytis, Balšaitis.

LIETUVIAI KANDIDATAI ARČIAU LAIMĖJIMO

Cuyahoga apskrities lietuvių demokratų klubas, susiformavęs iš anksčiau veikusio rinkiminės kompanijos metu, neseniai labai aktyviai prisidėjo prie vieno savo nario išrinkimo į Clevelando miesto valdybą. Pasisekimo paskatintas bei turėdamas galvoje savo kilmes žmonių reikalingumą aukštesnėse politinėse vietose, šiuo metu labai aktyviai dirba dviejose savo narių rinkiminėse kampanijose.

Į Ohio valstijos senatą dviejų metų terminui kandidatuoją plačiai Clevelando lietuviams pažįstamas John DeRighter - Diraitis. Jis čia gimęs lietuvis, platesnio masto finansininkas, visuomenininkas ir politikas. Jau anksčiau aštuonerius metus buvo Ohio valstijos atstovų rūmų narys. Vėliau Ohio valstybės sekretoriaus pavaduotojas. Šiuo metu yra lietuviškosios paskolų ir taupymo bendrovės vicepirmininkas ir vedėjas. Yra buvęs apskrities paskolų ir taupymo bendrovių sąjungos pirmininkas ir jau 25 metai, kai yra Cuyahoga apskrities demokratų vykdomojo komiteto narys. Yra nuosirdus lietuviškųjų reikalų rėmėjas ir talkininkas.

Į JAV Atstovų Rūmus kandidatoja taip pat prasikišęs nuosirdus lietuvis biznierių (namų pirkimas, pardavimas, statyba, apdrauda) Joseph P. Mull - Muliolis. Jis yra buvęs artilerijos pulkininkas - leitenantas antrajame pasauliniame kare, šiuo metu vadovauja lietuvių demokratų klubui ir yra visos eilės amerikiečių profesinių ir politinių organizacijų narys. Jo išrinkimas būtų labai svarbus lietuviškajam reikalui, nes Muliolis yra ne tik inteligentingas, darbštus ir įtakingas amerikiečių sluoksniuose, bet ir nuosirdžiai remia lietuviškuosius reikalus.

Muliolis kongresmano vietai jau "indorsavo" didysis Clevelando dienraštis "The Cleveland

CLEVELAND, OHIO

Plain Dealer" bei visa eilė demokratinė klubų ir šiaip žymių Clevelando demokratų veikėjų. Neseniai vikrusis senatorius Young iš Ohio (lietuvius remias politikas) savo laiške pareiškė kandidatui savo absoliučią paramą, išskeldamas kandidato labai geras kvalifikacijas tai vietai užimti, nors Clevelando demokratų kai kurie vadai išstātė tai pačiai vietai kitą asmenį.

Prieš kiek laiko nenuilstančio ir apskraus klubo vicepirmininko Jono Nasvyčio iniciatyva abu kandidatai buvo susitikę su Ohio valstijos gubernatorium Michael DiSalle. Pastarasis ne tik užgėrė abiejų kandidatūrą, bet pažadėjo atvažiuoti į Clevelandą juos rinkiminė kampanijoj paremti.

Gubernatorius pasidžiaugė vėl galėsias dirbti kartu su John DeRighter, su kuriuo juodu anksčiau abu yra dirbę Ohio atstovų rūmuose.

Gubernatoriaus ir kitų žymių žmonių pasitikėjimas lietuviams kandidatais turėtų sudaryti ir lietuviams, ypač jaunesnės kartos. (a.e.)

Nauji Darbininko skaitytojai

E. Sabalis, Mastic Beach, N. Y., F. Kapecinskas, Maspeth, N. Y., E. Urbelis, Richmond Hill, J. Povilauskas, New York, N. Y., dr. Jurgis Sadauskas, Marion, Ind., Ursulė Daunienė, Trenton, N. J., J. Boga, Baldwin, N. Y., J. Cibulskas, So. Ozone Park, N. Y., B. Bieliukas, Richmond Hill, N. Y., M. Tankus, New Milford, N. J., J. Orentas, Brooklyn, N. Y., R. Ridikas, Woodhaven, N. Y., R. Kiceinas, Washington, N.J., K. Genys, Brooklyn, N. Y., E. Abrolat, Belmar, N. J., J. Kavall, Dover, N. J., B. Gaidžiūnas, Cleveland, Ohio, E. Pelekaitė, Rochester, N. Y., V. Sinkvičius, Chicago, Ill., G. Gričius, Kensington, Md., M. Mikalauskas, Hants, England, A. Steponis, Great Neck, N. Y., P. Blekys, Chicago, Ill., J. Vėžys, Chicago, Ill., M. Abrutis, Yonkers, N. Y., D. Nemeika, Providence, R. I., J. Stoškus,

Providence, R. I., A. Duba, Naugatuck, Conn., R. Jakštienė, Middletown, N. J.

J. Medinis iš Detroit, Mich., užsakė B. Koniuszy, Stoney Creek, Ont., Canada; A. Valaitis iš Cleveland, Ohio užsakė J. Davidson, El Paso Tex.; S. J. Byron, iš Kearny, N. J. užsakė A. Martin, Pittsburgh, Pa.; F. Nastovich, iš Utica, N. Y., užsakė savo tėvui I. Nasutavičiui, Utica, N. Y.; M. Dabinkas iš Woodhaven, N. Y., užsakė seseriai M. Genovaitėi Prancūzijoje; kun. A. Sabaliauskas, SDB, W. Haverstraw, N. Y.; V. Gaubys iš Woodhaven, N. Y., užsakė savo dukrai G. Mangelsdorf, Van Nuys, Calif.; A. Miner iš Grafton, Mass., užsakė savo tėveliui M. Minikauskui, Grafton, Mass.; S. Valiukaitis iš Chicago, užsakė Mr. Mrs. Klupšai, Toronto, Canada

REAL ESTATE

Maspeth, L.I. Live Rent FREE. St. Mary's Parish. Solid Brick 2-family home. 4 1/2 rm. apartments + rented street level \$218 monthly income. Gas, hot water heat, car garage heated Refrigerator, many extras; near everything. Must see to appreciate. Owner: \$33,990. IL 7-0256.

Floral Park, L.I. — \$27,500. Brick Colonial, slate roof, corner plot, 1 block from Our Lady of Victory Church and School, 7 rooms, 3 bedrooms, short walk to Long Island Railroad, shopping & schools. Immediate occupancy. Ideal for professional. Owner. — PI 7-0557.

DISPLAY

Scarsdale, Fort Hill Longview — Immaculate enchanting domerred. CAPE COD. Has everything. Two bedrooms plus 2 unfinished. Appraised \$30,500. Asking \$27,800. Principals. Phone SC 5-2345

NEBŪK ŽILAS

"Floral Herb" yra nuostabi priemonė plauku priežiūrai ir natūraliai spalvai atstatyti. Be dažų ir chemikalų atstatoma natūrali plauku spalva, išnyksta galvos odos niežėjimas. Plaukai tampa gražiai žibantys, minkšti, sveiki ir lengvai sukvojami. Neatrodą dažyti. Atsigaikite \$3.00 už didelę 8 oz. bonką. Kanadoje \$4.00. Garantuojama. būsite patenkinti. — TROPICANA, Dept. A: P.O. Box 305, Clinton, Ind.

POLITIKA kirpykloje.

Lietuvių jaunimas

(atkelta iš 2 psl.)

Čia, iš kitų šaltinių patiriame, kad ir tarp amerikiečių jaunimo ima reikštis reakcija prieš vertybių nuvertinimą, kurį jam davė senosios kartos filosofinės srovės; ima reikštis pasisakymai už vertybių išpažinimą ir praktikuimą. Lieka stebėti, kuria kryptim, koku tempu tas procesas vyks toliau — tarp amerikiečių, o taip pat ir tarp lietuvių jaunimo.

DISPLAY

Flushing — Corner detached 2-Family, 9year Brick, 5 and 3 1/2, finished basement. Many Extras. Asking \$32,990. Phone HI 5-6209.

ROSEDALE \$23,000 LARGE 6 ROOM RANCH 1 1/2 baths, finished basement, aluminum awnings—S/S. Many extras. The school bus passes our home & just 2 mi. & for Church on Sundays. Many Extras LA 5-2917 Principals

FLUSHING SACRIFICE Brick attached, 3 bedrooms gas heat, garage, large yard choice area Asking \$17,990. Principals only. BA 4-7589

LAURELTON 6 rooms, fireplace, semi-finished basement, oil-steam, garage, fine residential area, near schools and churches, convenient transportation. Principals only. BO 8-4485.

ARDSLEY \$26,900 4 Bedrooms, Heated finished basement, Walk to all schools, Co-op swimming club. Principals only. OW 3-2141

DOBBS FERRI COMMUTER'S DREAM Small beautiful 6 room brick home. Fireplace, patio, garage on 1/2 acre landscaped and fenced. Near Hudson River, schools and churches. OWens 3-9226

FREE NO CASH NEEDED Large and attractive display of moderately priced toys placed Free at your next Fund Raising event, large or small. TOY DISPLAY CC For Information — PL 9-1830

Ladies: Hair off Faces, Arms, Legs and Body. Safe, rapid, permanent, painless. Expert to Sensitive mature people's needs. Free estimates. Results guaranteed. E. CAPALDO 33 West 42nd Street 8th Floor — PE 6-2920

Famous "Blarney Stone's" only PARTY ROOM For Showers, Weddings, Retirements and Special Occasions — Accommodates 80. 701 3rd Ave. (Cor. 44th St.); OXford 7-9937.

C. FRANK'S ITALIAN & AMERICAN RESTAURANT - PIZZERIA Full Course Dinner Served Every Sunday 3941 White Plains Rd. TU 2-6512 (Bet. 223rd & 224th Sts.)

Ulster County, N.Y. — 8 rm. house, 4 rm. bungalow with all conveniences, on 1 1/2 acres. Land ideal for sale of lots or other business venture, 700 feet frontage. Owner. Call DA 3-7555

Tony's Construction Co., builders & gen. contractors for the homeowner. Kitchen cabinets, wardrobe, sliding door closets — made to order; fin. basements, attics. No job too small or too large. Guaranteed, free estimates. SL 6-2800 - 2801, Showroom, 488 Ralph Ave. Daily & Sat. 9 a.m. - 6 p.m.; Tues. & Thurs. — 9 p.m.

DEAF CHILDREN

Being Supervisors at the New York School for the Deaf and having the experience, understanding and patience with deaf children, we have decided to care for deaf children, boys or girls, 8-14 years of age, in our home—Northfield, Vt., on 170 acres, after school closes June 15th. Good meals, swimming, sports and other activities for the child. Rates: \$35 per week, per child, laundry included. Transportation to & from N.Y.C. \$5 per child each way. Mr. & Mrs. Martin L. Leary, 555 Knollwood Rd., White Plains, N. Y. or R. F. D. #1, Northfield, Vermont.

CRANE

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LaFayette 3-1038

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

NEŠA INVESTAVIMO ŠAŠKAITOS

Mokami nuo vasario 1 d., 1960

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.

Dividendi mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 8 p.p. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 p.p. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d.; Trečiad. uždaryta.

Tel.: APplegate 7-0349

Sav. V. ZELENIS

BANGA TELEVISION

34-23 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Patogios išsimokėjimo sąlygos. Su nuolaida parduodame

TELEVIZIJAS STEREO HI-FI FONOGRAFUS

TRANZISTORINIUS RADIO. Didelės nuolaidos vo-

kiškiams "Blaupunkt" Radio-Stereo aparatams.

Prekės garantuotos — Pristatymas greitas

Darbo valandos: kasdien iki 7 val. vak.; penktad. iki 9 val. vak.

The Apothecary

LIETUVIŠKA TIKRA VAISTINĖ

Parduodame tikrai vaistus, išpildome gydytojų receptus

ir turime visus gatavus vaistus. — Jei reik vaistų —

eikit į LIETUVIŠKĄ VAISTINĖ — 382a W. Broadway,

tarp E ir F gatvių, So. Boston. Telefonas AN 8-6020.

Sav. Emanuel L. Rosengard, B.S., Reg. Pharm.

Nuo 9 val. ryto iki 8 val. v. (išskyrus šventadienius ir sekmadienius)

WHITE HORSE TAVERN

baras - restoranas

PRANAS BRUCAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven 21, N. Y. Tel. Virginia 6-9519

Salė vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviams

Salėje gali tilpti 100 dalyvių

Namų pardavimo bei apdraudimo reikalais kreipkitės

INSURANCE - REAL ESTATE

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.

Tel. Virginia 6-1800

COSMOS PARCELS EXPRESS CO.

370 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Tel.: EV 4-4952

Savininkė: O. LABANAUSKAITĖ

■ Siuntiniai siunčiami Lietuvai, Latvijon, Estijon, Ukrainon ir į visas Sovietų Rusijos dalis.

■ Teisingas muito pritaikymas, rūpestingas supakavimas ir greitas išsiuntimas — mūsų specialybė.

■ Teikiame teisingiausius patarimus kaip pigiausiai sudaryti gerą siuntinį.

■ Vietoje galima nusipirkti visokių medžiagų, batams odos, kavos, šokolado, muilo, stiklo rėtuku, mašinelii plaukams kirpti, skustuvių, seniųjų kilimėlių, pliušinių lovatiesių ir staltiesių, kojinių, skarelių ir kt. Kainos konkuruoja su Orchard gatvės kainomis.

■ Už New Yorko gyvenantieji savo daiktus gali prišūsti paštu ar kitaip. Jie tuojau gaus daiktų sąrašą ir sąskaitą. Siuntinys išeis gavus pinigus.

■ Dirbama kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Kam tas laikas nepatogus, telefonu susitariama dėl kito laiko. SEKMADIENIAIS UŽDARYTA.

Važiuojant subway: CANARSIE Line — išlipti Lorimer stotyje, JAMAICA Line — Hewes stotyje, CROSSTOWN Line — Metropolitan St. — Lengva gauti vietą automobilams pastatyti.

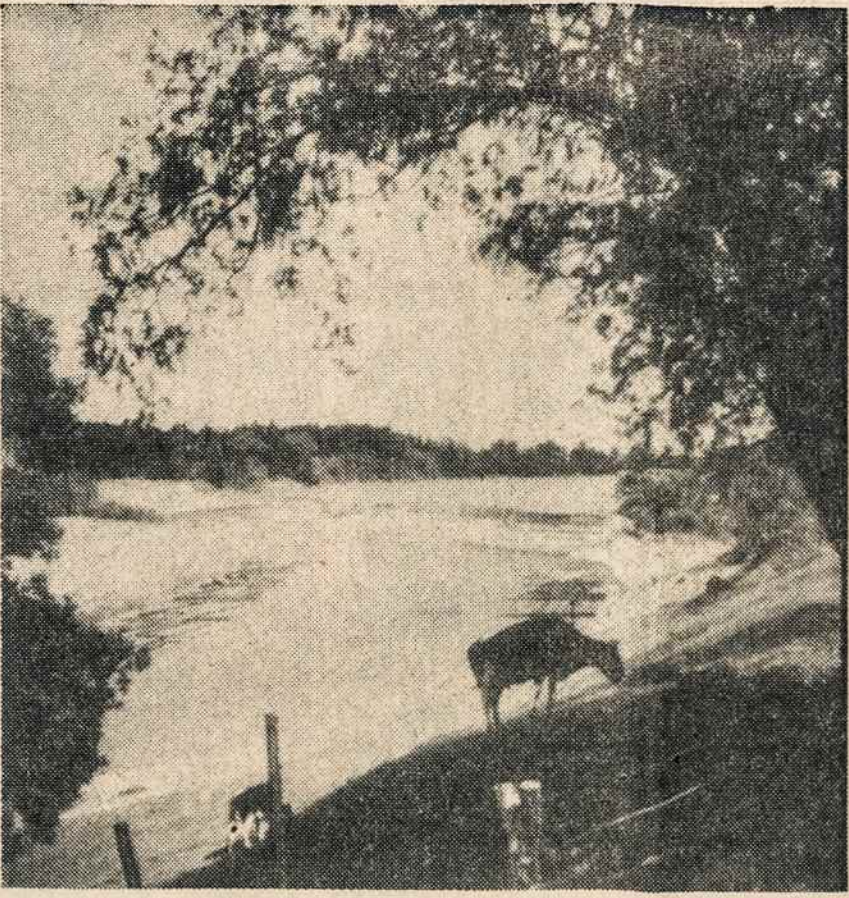
Naujai atidarytas
GROŽIO SALIONAS "RUTA"
Anna Masilionis, diplomuota specialistė. Baigusi Paryžiuje. Dirbus Berlyne, Hamburge, Varšuvoje. Turėjusi salioną Biržuose, Klaipėdoje, Palangoj ir Vilniuj. Neseniai atvykusi iš Lietuvos įsikūrė Jamaicae prie 88 gatvės, šalia J. Andriūšo įstaigos. Vaziuojant Jamaica traukinio linija, išlipti Forest Parkway stotyje.
87-17 Jamaica Ave. • VI 9-6948
Woodhaven 21, N. Y.

Norite geros — meniškios fotografijos

PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKU
Įvairių progų — vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

PAVASARIS prie šešupės.

Dvi mergaitės nutrenkia Staliną

(atkelta iš 5 psl.)

— Įėjusios vidun, mergaitės akimirkai stabterėjo.

Prie galinės sienos kabėjo Stalino ir Lenino paveikslai, o viduryje — raudona medžiaga su baltai įrašytom raidėm LT SR. Prie tos pačios sienos stovėjo pristumtas neužtiestas staslas.

Ant vienos šoninės sienos buvo didelis raudonas plakatas. Ant jo išrašyta didelė "meilė" ir atsidavimas partijai už išlaisvinimą. Kitoje sienoje — revoliucinių vadeivų paveikslai. Visus keturis kampus jungė popierinės raudonos juostos. Buvo dar keli suoliai ir kėdės. Viskas įrengta klausytojams, kurie turėjo pasižadėti vykdyti, ką įsakys neklaidingoji partija. Atrodė, kad vaikams čia nieko nebuvo.

Nuo sienų žiūrėjo piktos akys, bet mergaitės nepabūgo. Greit užsoko ant stalo ir pirmiausia Stalino paveikslą nutrenkė žemėn. Paskui Leniną. Mūriniam name pasigirdo dūžtančių stiklų skambėjimas. Vyresnioji pasižvalgė pro langus. Tada abi nuplėšė skudurą su LTSR raidėmis.

Abi puolė prie plakato, bet šis buvo atneštas kaip transparentas ir prie sienos prikaltas. Sutartinai trūktelėjo viena lazda, ir ši pasidavė. Greit nuplėšė ir antrąją, bet medžiagos negalėjo nutraukti — ji buvo stipriai priklijuota. Daugiau negalėjo nieko padaryti dvi poros vaikiškų rankų. Su lazdomis negi išėsi. Visi pastebės. Nusprendė paimti tik vėliavą. Sulankstė ir pasikišo po drabužiais. Tada spruko pro duris į tą patį vandenį, besisaugodamos langų.

Ėjo pamažu, kad neatkreiptų kitų dėmesio. Išbrudusios iš vandens, bijojo eiti į kelią. Kojos šlapios — atkreips kitų dė-

mesį. Nuėjo į miško giumą ir ten pailsėjo, išsidžiovino. Atsineštą vėliavą perplėšė pusiau ir pasidalino. Taip buvo abi lygiai kaltos ir išduoti nė viena negalėjo.

Grįžęs geležinkelietis baisiausiai persigando.

Jis bėgte nubėgo į stotį pasakyti, kas atsitiko ir kad jis nekaltas. Rado dar sėdintį partietį. Jam ir pasakė, kad raudonasis kampelis sunaikintas, vėliava dingusi. Partietis net išbalo. "Mes turime surasti, kas tai padarė".

Su keliais vyrais atėjęs, dar išsigando: "Priešai yra mūsų tarpe. Sunaikinti juos!". Grįžęs į stotį, jis paskambino telefonu ir iškvietė saugumo pareigūnus.

Prasidėjo baisūs tardymai. Gaudė jaunus žmones, kamančinę, bet kaltininkų nerado. Tardymai truko daugiau kaip pusantro mėnesio, kol prasidėjo rusų ir vokiečių karas.

L. Dk-ra

RADIJO PROGRAMOS

- BOSTON, MASS.
Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmdieniais nuo 11 iki 12 vid.
- Vedėjas
P. Višcenis
AM bangomis 1190 kilociklų
FM bang. 105.7 megaciklų
iš
WKOX, Framingham, Mass.
Sekmdieniais 8-9 val. ryte
- Vedėjas
Step. Minkus
WLYN — 1360 kilocycles
Sekmdieniais nuo 1-1:30 val. p.p.
- MCKEESPORT, PA.
WEDO, 810 banga
Vad. kun. Alf. Sušinskas
706 Talbot Ave., Bradock, Pa.
Sekmdieniais nuo 1:30 val. p.p.
- DETROIT, MICH.
WJLB, 1400 banga
Vedėjas Ralph J. Valatka
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
BRoadway 3-2224
šeštadieniais 5-5:30 popiet
- HARTFORD, CONN.
WPQP, 1410 kic.
Vedėjas J. Petkaitis
60 Lincoln Street, Hartford, Conn.
Sekmdienį — 11-12 val. diena
- PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 banga
Vedėjas Adolfas Gaigalas
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa.
HOWard 7-4176
šeštadieniais —
- WATERBURY, CONN.
WWCO — banga 1240-1000 kil.
ved. Ant. Paliulis
321 Robinwood Rd.
pran. Edv. Melninkas
sekmd. — nuo 12:30 iki 2 val. p.p.
- CHICAGO, ILL.
Radijo stotis WOPA, Oak Park, Ill.
A.M. 1490 kiloc.: F.M. 102.7 megac.
Vedėja Sophie Barous
lietuvių kalba:
kasdien 10-11 val. r.; šeš. — sekmd.
8-9:30 val. r.; Lietuvos vakaruškos pirmadieniais 7-8 val. vak.
Anglų kalba: kasdien 7-7:30 v.v.

Pranešu, kad vasarvietė

"NIDA"

West Hyannis Port, Cape Cod, Mass. turi naują savininkę ir naują vardą —

"JURATĖ"

Dėl kambarių užsakymo prašau kreiptis sekančiu adresu:

Elena Krasauskienė
273 Oxford Street
Hartford 5, Conn.
Tel.: 233-2393

Kadangi šiais metais numatoma priimti ribotą skaičių svečių, malonėkite nedelsti su kambarių užsakymu.

TO PLACE
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Call LO 3-7291

DISPLAY

UNCLAIMED CARPETS

All Thoroughly Cleaned For Our
Special Sale - Grand Opening
New Carpets, Showroom Samples, Mill-ends. Purchased from Bankrupt Stocks - Fantastic Savings.
CLOVER CARPET CLEANING Co.
3263 3rd Avenue, Bronx, N. Y.
(Bet. 163 and 164 Sts.)
Tel. CV 2-3880. Open 9 am to 6 pm.

REAL ESTATE

CASH
FOR ALL TYPES
OF HOUSES
SAMALOT & ROMERO
1014-16 East 163rd Street
Bronx, N. Y.
DA 3-4500

PROGA — 10 šeimų mūr. namas geriausioje Manhattan sekcijoje, downtown, be "violations". Iš viso 22 asmenų 10 apartmenų, \$38,500. Taip pat 3 šeimų mūr. namas su garzu geroje Yonkers apylinkėje — \$25,000. Emiljan M. Stryjski, Real Estate Broker, 479 McLean Ave., Yonkers, NY; YO 5-1477, YO 8-812

Queens, Elmhurst — St. Adalbert's Parish: Beautiful solid Brick 2 F. Gas heat, hot Water, Storms and Screens. Wonderful for Mother and Daughter or Widow or Widower with \$16,000 Cash and take over \$9,000 Mortgage. Live rent free. with income. Nice neighborhood. Must see to appreciate. Owner must sell. TW 8-8821

Highland Park, B'klyn, St. Michael par., Large 2-fam. House, detached, 250x50, 5 rooms up, 4 rms. down, 3 modern baths; 2-car-garage, extra space for truck; gas heater for hot water also oil hot water heat. Very large yard, good for children. Tel.: AP 7-5600

College Point, L.I. — 2-FAMILY SEMI-DETACHED BRICK, 2 yrs. old, 5 rooms plus 4 rooms, garage, full basement. Possession 2 apartments. Must sell to settle Estate. FL 8-4867 or PI 7-3888.

Staten Island, NY, Huguenot Park Our Lady Star of the Sea parish. Large Cape Cod, 4 bedrooms, dining rm., recreation rm., att. garage, screened porch, al. storms, screens, oil heat, 100x100 plot. Extras. Bus service. Nice rest. area. Excellent for children. Owner asking \$24,900. Must be seen! YU 4-2355.

Brooklyn, St. Edmund's Parish — 2024 E. 14th St. — 3 Family, 2 garages, Lot 40x100, 5-7-3 rooms all modern, Hollywood kitchen, Colov tile bath; \$362.00 a month income from 2 apts. Selling due to illness. Going to Calif. Sacrifice \$36,000. ES 5-7636

QUEENS, Woodhaven — St. Thomas Parish and School — 2 Family House, 5-6 Room Apartments. 6 Rooms 3 Bedrooms income \$122.00 month — 5 Room Apt. on possession \$25,000. Downpayment \$5,000. HI 1-4194

OZONE PARK \$32,990 — New 2 Family 6 & 6 Rooms for truly good homes, ideally located, near all conveniences; featuring ultra-modern kitchens & baths, master size bedrooms, private driveway, Brick and Cedar construction. Call Builder — VI 6-3558

East Rockaway, L.I. 7 Room Solid Brick Colonial, tile room — Center hall. Attached garage, 3 bedrooms, 2 1/2 baths, 90x100 plot, screened porch, with wicker furniture, alum. storms and screens throat, drapes. Modern kitchen, gas range, GE refrigerator, washer, deyer; fin. basement. Beautifully landscaped, sprinkler system, own well; 3 blocks to St. Raymond par. school & parish. 1 bl. public school; nr. shopping. By appointment. \$32,500. LY 9-4964.

BUSS. OPORUNITY

Terrific Opportunity for Family! MENS SPORT SHOP, Dolgville, N. Y. Selling Guns, Fishing equipment, clothes. On Main Street. Also has Beauty shop and 3-4 room Apt. Can rent or buy all. Selling because of illness. New York City Call LO 9-2214.

Italian-American PASTRY SHOP, Astoria vicinity, reasonably priced, large Catholic church 1 short block with 15 Masses on Sunday. Fully equipped, large 3 section Freezer. Cash & Carry, rent \$150 month. Corner store. Owner has other business interests. — Call FA 1-0377.

WILLIAM J. DRAKE
DRAGUNAS

ADVOKATAS

84-14 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N.Y
Tel.: Hickory 1-5220

PARK-HILL REALTY
REAL ESTATE & INSURANCE
84-17 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN 21, N. Y.
Virginia 3-1477

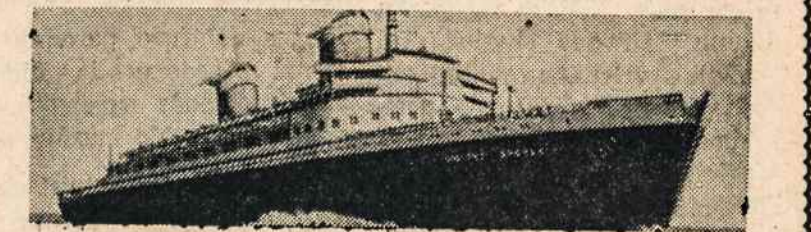
Čia Jūs rasite didelį pasirinkimą gražių namų, sklypų, apartamenų ir tai žemiausiomis kainomis. Čia galite visokeriopai apsidrausti; čia valstybinių mokesčių - taksų blankai užpildomi.

ALBERT F. PETERS - Petrauskas

S & G MEAT MARKET

buvisi
MIRONO MAISTO KRAUTUVE
Home-Made Bologna
ANTANAS VAITKUS, vedėjas
Papigintomis kainomis primame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS

Pristato į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. — Tel. Stagg 2-4329

Joseph Andrusis - TRAVEL AGENCY - REAL ESTATE - Insurance

-HAVEN REALTY-

Kelionių biuras lėktuvais ir laivais. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos. • Kasdien nuo 9 iki 9 val. Sekmdieniais popiet 1-5 val.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 7-4477

REPUBLIC Liquor Store, Inc.,

322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.

Tel.: EV 7-2089

JURGIS J. JOKUBAITIS,
Manager

Didelis pasirinkimas
įvairių vynų, degtinų, konjakų, midų
šventėms bei kitokioms progoms

Lietuviškų produktų:
DUONOS. SŪRIŲ. DESRŲ. SKILANDŽIŲ

PETRO LISAUSKO krautuvė

64-09 Clinton Avenue, Maspeth 75, N. Y. Tel. TW 4-8087

Primami užsakymai vestuvėms ir pobūviams
Perkant didesniais kiekiais pristatoma į namus nemokamai

JUOZO IR IZABELĖS MISIŪNŲ RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai. šventėms vestuvėms ir pokyliams tortai

DALIA ir ALBERTAS RADZIŪNAS SAU

46 38 10 STAGG ST BROOKLYN 6 N. Y.

Telefonas STagg 2 5938

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYTAUTAS BELECKAS
VINITAS
38 MADISON ST.

Įvairūs patiekalai
kiems pramogoms. Be t
duodami polaidotuvinių
pietūs. Pirmos rūšies
lietuviškas maistas
momis kainomis.

HOLY LIGHT

BAŽNYTINIŲ ŽVAKIŲ DIRBTUVĖ

RELIGIOUS CANDLES OF EVERY DESCRIPTION

Sav. B. KUČINSKAS

35 So. 8th Street Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 7-2155 Resid. Illinois 8-7118

Mr. & Mrs. MATTHEW MAZEIKA

PARK FLORIST

Visokiomis progomis gėlės pristatomos

veltui — F.T.D.

80-15 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.

Tel. Virginia 9-3112

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS

IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigliausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Pamėginkite užėti pas mus ir būsite patenkinti.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

200 Orchard Street New York 2, N. Y.

Tel. AL 4-8319

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA

DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ

- vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės.
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį.
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientam. Prašome užėti ir pasižiūrėti!

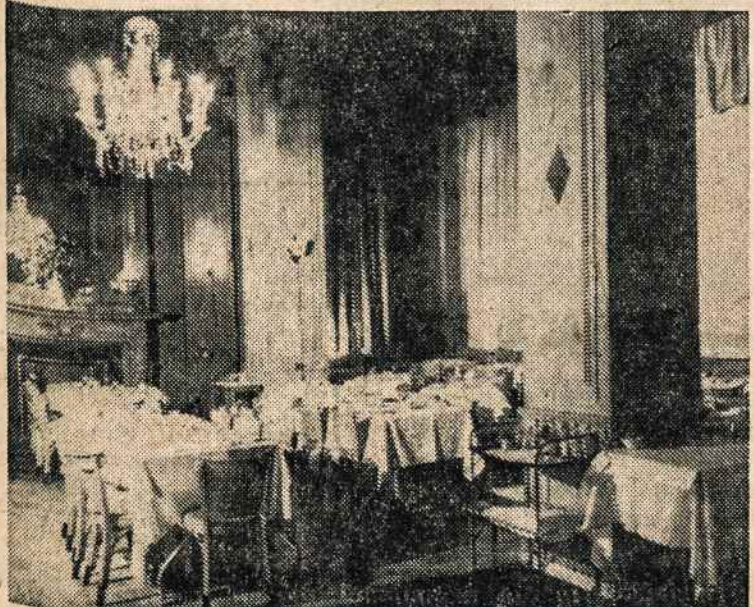
FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS

VACYS STEPONIS, savininkas

40 East 26th Street, New York City, N. Y.

Tel. MU 3-2928

GERI PIETOS IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviams
Salėje gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALĖ NEMOKAMAI
Mielai kiekvienas bus sutiktas

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Dr. Vytautas P. Vygantas, Pax Romana pirmininkas, katalikų studentų korporacijos Phi Kappa Theta, ryšium su tos korporacijos naujo skyriaus atidarymu Seton Hall universitete So. Orange, N. J., perėta šeštadienį, balandžio 28, pakeltas garbės nariu kartu su Newarko arkivyskupu Boland ir Seton universiteto rektorium Msgr. Dougherty. Pakėlimo iškilmės įvyko universiteto salėje 4 val. popiet. Tą pat vakarą dr. V. Vygantas dalyvavo Ateitininkų Federacijos valdybos posėdyje Washington, D. C., o sekmadienį, balandžio 29, skaitė paskaitą lietuvių inžinierių susirinkime Chicago, Ill.

Jaunųjų dailininkų paroda buvo surengta balandžio 14-15 Apreiškimo parapijos salėje; rengė New Yorko studentų Skautų Sąjungos skyrius. Tai trečioji skyriaus surengtoji paroda, turėjusi didžiausio pasisekimo. Parodoje dalyvavo 9 menininkai: V. Abromaitis, A. Dragūnevičiūtė, M. Jakimavičiūtė, V. Montvila, G. Ūselytė, V. Vizbara, J. Ziliūtė, T. Žilius, M. Žukauskienė; viso buvo išstatyta apie 60 eksponatų. Balandžio 15 parodos oficialioje dalyje pasveikino L B centro valdybos pirmininkas J. Jasaitis, dail. Pr. Lapė kalbėjo apie akademiškumą šmėklą.

BALANDŽIO MENESIO AIDAI

Balandžio mėnesio Aidų žurnale, kuris šią savaitę pasiekia skaitytojus, rašo: Andrius Baltinis — Romantiškoji kryptis gyvenime ir meno kūryboje, Paulius Rabikauskas — Konstantino Sirvydo biografinės datos, Pr. Skardžius — Kalbotyris darbas Lietuvoje, Pr. Pauliukonis — Zemaičių ir Lietuvos Apžvalga. Poezijos spausdina: Pranas Visvydas, Česlovas Obcarskas. Apžvalgų skyriuje randame: K. Milius — Kalbos apie ieškotųjų dviasis okupuotos Lietu-

Dail. K. Zoromskio paroda

Lietuvių Bendruomenės New Yorko avogarda rengiasi atžymėti dail. Kazimiero Zoromskio 15 darbo metų sukaktį. Tą progą sutarta gegužės 6, sekmadienį, 4 val. popiet dail. K. Zoromskio studijoje, 257 W. 14 St., New Yorke atidaryti jo darbų parodą.

Pirmoji dail. k. Zoromskio paroda įvyko 1947 metais Madride, Ispanijoje. Po to dar surengė tris parodas Madride (viena buvo Antspaudų salone, kita Modernaus meno muzėjuje), viena tautinėje bibliotekoje Bogotoje (Kolumbijoje), ir taip pat viena (kartu su ispanais) Modernaus meno muzėjuje Madride. Chicagoje dailininkas dalyvavo kelis kartus su amerikiečiais Chicagos Meno Instituto muzėjuje, kur taip pat buvo pakviestas duoti darbų parodavimui to muzėjaus paveikslų parodavimui galerijai.

Nuo 1956 dailininkas apsigyveno New Yorke, kur kelis kartus dalyvavo parodose National Academy ir Lietuvių Bendruomenės surengtoje parodoje Riverside muzėjuje.

Jaunųjų vyčių ketvirtasis suvažiavimas įvyko perėitą sekmadienį, balandžio 29, Elizabetho lietuvių parapijos salėje. Dalyvavo apie 150 asmenų iš šešių kuopų.

Muz. Juozas Olšauskas iš Amsterdam, N. Y., lydymas Johno Valaičio, lankėsi Darbininko redakcijoje.

vos literatūriname gyvenime, S. Suž. — Tauta ir tautinė ištikimybė, Jonas Matusas — Šilva seniausiais laikais, P. Jurkus — Lietuvis kūrinių amerikiečiams, L. Andriekus — Maino uolos Albino Elskaus kūryboje, J. G. M. — Socialinė padėtis Ispanijoje.

Numeris iliustruotas: V. K. Jonyno, A. Galdiko, A. Elskaus, V. Kanytės - Balukienės, D. Burachio, P. Augius, A. Kašubienės, A. Vitkauskaitės. Merker kūrinių reprodukcijomis.

JAUNESNIŲJŲ dailininkų parodoje Brooklyne Irena Petniūnaitė, Ramunė Vilkaitytė, Ligija Babarskaitė. Nuotr. V. Maželis.

TORONTO VYRŲ KVARTETAS NEW YORKE

Gegužės 5, šeštadienį, 7:30 v. v. Webster Manor salėje įvyks Toronto vyrų kvarteto koncertas. Programą sudarys lietuviškos dainos ir tarptautinių klasikų bei lengvesnio žanro dainelės. Salia kvarteto so-

Mirė Kazimieras Razmantas

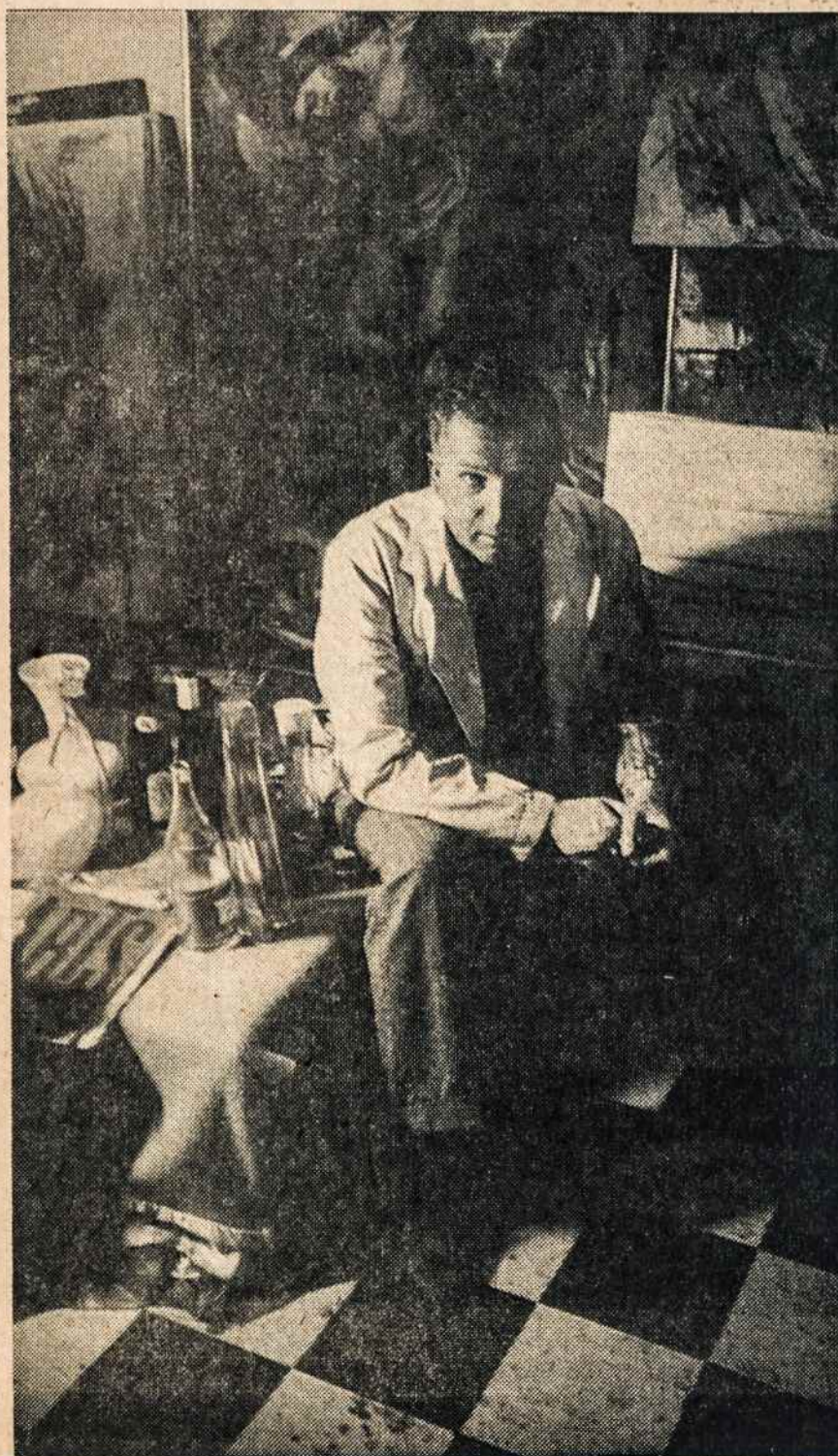
Balandžio 23 mirė Kazimieras Razmantas, sulaukęs 79 m. Palaidotas iš Apreiškimo parapijos bažnyčios balandžio 26 d. Paliko žmoną Izabelę, 2 dukteris, 8 anūkus ir dvi seseris Lietuvoje.

Velionis buvo kilęs nuo Bettygalos. Amerikoje išgyveno virš 50 metų, ilgiausiai Brooklyne. Priklausė katalikiškos organizacijoms, buvo pamaldus, pasižymėjo ramiu būdu. Daug prisidėjo darbu, kuriantis pranciškonų vienuolynui, kai reikėjo remontuoti pastatą. Taip pat ir vėliau čia darbavosi, kol jėgos leido.

Tegul jam Viešpats duoda amžiną ramybę.

KAZIMIERAS RAZMANTAS

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NEW YORK'O APYGARDA MALONIAI KVIEČIA JUS ATSI-LANKYTI Į

DAIL. KAZIMIERO ŽOROMSKIO

TAPYBOS PARODĄ, KURI ĮVYKS DAILININ-KO STUDIJOJE — 257 WEST 14th STREET GEGUŽĖS 5 - 20 D.

OFICIALUS PARODOS ATIDARYMAS SEK-MADIENĮ, GEGUŽĖS 6 D., 4 VAL. VAKARO. PARODA LANKOMA:

ŠIOKIADIENIAIS NUO 5 IKI 10 V. VAKARO; SEŠTADIENIAIS NUO 10 IKI 10 V. VAKARO; SEKMADIENIAIS NUO 12 IKI 10 V. VAKARO. ŠI PARODA YRA SPECIALI PAMINĖTI DAILININKO KAZIMIERO ŽOROMSKIO 15 METŲ DARBO SUKAKTĮ.

P. S. PARODA PASIEKIAMA VISAIŠ 8 AVE. IR 14 ST. TRAUKINIAIS.

lo partijas išpildys kvarteto nariai R. Strimaitis ir H. Rožaitis. Kvartetui vadovauja muzikas Stasys Gailevičius.

Koncerto rengėjai — Akademinių Skautų Sąjūdžio New Yorko skyrius — kviečia New Yorko ir apylinkės visuomenę šiame koncerte gausiai dalyvauti. Salėje vietos numeruotos,

tad prašoma bilietus iš anksto įsigyti Brooklyno Pliečių klube, Atletų klube, Ginkų krautuvėje, Andriūšio įstaigoje arba pas A.S.S. narius. Po koncerto šokiai, grojant Jurgio Vėdegio orkestrui. Šokiams staliukus prašoma iš anksto rezervuoti pas Algį Setiką — VI 6-1957.

Rengėjai prašo publiką į koncertą rinktis laiku, nes programa bus pradėta punktualiai 7:30 v. v. Webster Manor yra šalia Webster Hall, 125 E. 11 St., Manhattane.

Lietuvos vyčių senjorų 41 kuopos susirinkimas įvyko balandžio 15 Apreiškimo parapijos salėje. Buvo paskelbta, kad pelnas, gautas iš suruosto šv. Kazimiero vaidinimo, paskirstytas į tris dalis: parapijos reikalams, Maironio šeštadienei mokyklai ir vyčių stipendijų fondui. Tartasi dėl vyčių seimo, kuris įvyks šią vasarą New York - New Jersey apylinkėje. Išrinkta nauja kuopos valdyba: pirmininkas A. Mažeika; vice-pirm. J. Subačius; sekretorius ir išdininkas J. Boley - Bolevičius; korespondentė E. Sandanavičienė. Dvasios vadas kun. J. Pakalniškis. Kitas susirinkimas bus birželio 10 d. 4 val. Apreiškimo par. salėje.

Cypress Hills sekcijoje išnuomojamas 5 kambarių su veranda pirmame aukšte gražus apartamentas su naujai įvestu gazu šildymu ir storm windows (dvigubais langais) arti katalikiškos bažnyčios ir labai gero susisiekimo. Nuomininkai pageldautina suaugusių pora. Kreiptis laiškais: Darbininko administracija, 910 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.

PAVASARINĖ IŠVYKA į Washington, D.C. ir Baltimore, Md. organizuojama gegužės 19-20 d.d.

Iš Brooklyno išvykstate GEGUŽĖS 19, šeštadienį, tuojau po mišų, kurios maldininkų intencija bus aukojamos 6:15 val. pranciškonų vienuolyno koplyčioje — 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y. Jeigu bus keleivių, autobusas sustos Elizabeth. Kelionė ten ir atgal, įskaitant nakvynę viešbutyje ir pietus bei vakarienę, kaštuos \$26.00 asmeniui. Vietas prašome rezervuoti iš anksto, nes eis tik vienas autobusas, o ir nakvynės viešbutyje reikia prieš dvi savaites užsakyti.

Visais kelionės reikalais prašome kreiptis į Darbininko administratorių tėvą Petrą Baniūną, O.F.M., 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.; Telef. GL 5-7281, vakarais — GL 5-7068

BOSTONO ŽINIOS

Poetas Stasys Santvaras gegužės 27 sulaukia 60 metų. Sukaktuvininko jaunystė sutampa su gražiais nepriklausomos Lietuvos metais, o ypač su kūrybinguoju Lietuvos Valstybės Teatro laikotarpiu. St. Santvaras yra glaudžiai dirbęs Kaune su teatru ir opera, vertęs lietuvių kalbon dramos veikalus ir operų tekstus ir pats kūręs draminius veikalus ir poeziją. Plačiai taip pat reikėsi ir besireiškia žurnalistikoje. Sukaktiškai paminėti sudarytas komitetas. Minėjimo data dar nenustatyta.

Inž. Vladas Sirutavičius ryšium su jo 85 metų amžiaus sukaktimi buvo pagerbtas balandžio 14 Bostono lietuvių inžinierių ir architektų. Sukaktuvininkas yra gimęs Lietuvoje, Kairiškiuose, Triškių vals. Bendradarbiavo dar draudžiamoje lietuvių spaudoje, ypač "Varpe". Tremtyje dirbo Vilke, Lietuvos atstatymo komisijoje.

Balfo skyrius gegužės 6 d. 3 val. popiet So. Boston aukštesnės mokyklos salėje, Thomas Park, ruošia simfoninį koncertą. Koncerto programą išpildys Melrose simfoninis orkestras, dalyvaujant N. Anglijos baletui. Orkestrui diriguos kompozitorius Jeronimas Kačinskas, Programoje bus C. Goldmark simfonija — baletas "Kaimo vestuvės". Bilietai gaunami O. Ivaškienės ir Minkų krautuvės, pas V. Stelmoką ir P. Viščinį.

Motinos dienos minėjimą lietuvių moterų klubas, vadovaujamas Kalvaitienės, ruošia gegužės 13. Minėjimas įvyks lietuvių pliečių d-jos didžiojoje salėje 3 val. popiet.

Mirusieji. Po gedulingų šv. Petro bažnyčioje pamaldų palaidoti:

Julė Vaitaitienė (balandžio 14) 73 m. Velionė gyveno 61 Robbins St., Milton, Mass. Nuliūdime paliko vyrą ir sūnų. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

Steponas Bagdonas (balandžio 21) Velionis gyveno 82 Village St. Nuliūdime paliko seserį ir brolių.

Juozas Sultė (balandžio 24) 83 m. Velionis gyveno 3 Ernings Rd., Randolph, Mass. Nuliūdime paliko dvi dukteris ir 1 sūnų. Palaidotas šv. Benedikto kapinėse.

Edvardas Skamarakas (balandžio 27) 82 m. Velionis gyveno 46 Hawthorne St., Chelsea, Mass. Nuliūdime paliko dvi dukteris ir 1 sūnų. Palaidotas šv. Mykolo kapinėse.

PARDUODAMA labai pigiai rašomas stalas, fotelis, saliono ir miegamojo lempos. Skambinti — AP 7-7425.

MALDAKNYGE

DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS

PREL. PR. JURO
Pataisytas III leidimas
Išleido Tėvai Pranciškonai
640 pusl. Kaina 4 dol. Labai patraukli, įlinka kaip dovana visokiomis progomis. Gaunama pas knygų pliatintojus ar leidejus adresu: —
FRANCISCAN FATHERS
DARBININKAS
910 Willoughby Avenue
Brooklyn 21, N. Y.

Stephen Bredes, Jr.

ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. APlegatė 7-7083

C. A. Voket - Vokietaitis

ADVOKATAS
41 — 40 74th St.
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

A. ANDRIUSKEVIČIUS

LAIKRODININKAS
JUVELYRAS
Auksas, sidabras, deimantai laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

Tel. EVergreen 7-4335

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPYLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
BROOKLYN, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS — Directorius
ALB. BALTRONAS - BALTON
— Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS

Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(priė Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.
Suteiktam garbingam laidotuvių Kopylyčio nemo kamai visose miesto dalyse; veikia ventilacija
Tel. Virginia 7-4499

THEODORE WOLININ

INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPYLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N.Y.
GRamercy 5-1437

VAITKUS

FUNERAL HOME
197 WEBSTER AVE.
PRANAS WAITKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
ir BALSAMUOTOJAS
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dienų ir naktį
Nauja moderniška koplyčia su
menimis dykal. Aptarnauja
bridge ir Bostono kolonijas
mausiomis kainomis. Kainos
pačios ir į kitus miestus.
Reikalė šaukite: Tel. TR 6-6444